

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2019/421003223759

KREDITNÉ RIZIKO – HODNOTENIE BONITY
OBCHODNÝCH PARTNEROV POMOCOU FINANČNÝCH
A NEFINANČNÝCH UKAZOVATEĽOV

Diplomová práca

2019

Bc. Denisa Vavrincová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

KREDITNÉ RIZIKO – HODNOTENIE BONITY
OBCHODNÝCH PARTNEROV POMOCOU FINANČNÝCH
A NEFINANČNÝCH UKAZOVATEĽOV
Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo a audítorstvo

Študijný odbor: Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Miroslava Vašeková, PhD.

Bratislava 2019

Bc. Denisa Vavrincová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu spracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

ABSTRAKT

VAVRINCOVÁ, Denisa: *Kreditné riziko – hodnotenie bonity obchodných partnerov pomocou finančných a nefinančných ukazovateľov*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Miroslava Vašeková, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2019, 61 s.

Cieľom záverečnej práce je hodnotenie bonity obchodných partnerov pomocou finančných a nefinančných ukazovateľov a na základe tohto hodnotenia stanoviť dobu, na ktorú bude obchodným partnerom poskytnutý obchodný úver. Diplomová práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje dvanásť tabuliek a dva obrázky. Prvá kapitola sa venuje teoretickému vymedzeniu kreditného rizika, riadeniu pohľadávok a významu finančnej analýzy. V druhej časti sú okrem hlavného cieľa charakterizované čiastkové ciele, ktoré pomáhajú splniť hlavný cieľ. Druhá kapitola obsahuje aj metodiku práce a metódy skúmania použité pri písaní práce. V tretej časti je vykonaná finančná analýza v dvoch účtovných jednotkách, zhodnotenie vplyvu politiky tvorby opravných položiek na finančné ukazovatele a zhodnotenie nefinančných údajov v skúmaných účtovných jednotkách. Výsledkom riešenia problematiky je zatriedenie odberateľov do ratingových skupín a určenie doby splatnosti pohľadávok jednotlivých odberateľov.

Kľúčové slová: finančná analýza, pohľadávky, odberatelia

ABSTRACT

VAVRINCOVÁ, Denisa: *Credit Risk – Bonita rating of business partners using financial and non-financial indicators*. – University of Economics Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Advisor: Ing. Miroslava Vašeková, PhD. – Bratislava: FEI UE, 2019, 62 p.

The purpose of a thesis is business partners' credit worthiness assessment by means of financial and non-financial indicators and based on the evaluation results to determine period for which business partners will be provided with a business credit. The thesis is divided into three chapters. It includes twelve tables and two pictures. The first chapter deals with definitions of a credit risk, receivables management and an importance of a financial analysis. In the second chapter the main objective and partial objectives, assisting in an accomplishment of the main objective, are presented. The second chapter includes thesis methodology and used research methods. In the third part financial analysis together with an evaluation of adjustment entries policy impact on financial indicators and a non-financial entries assessment are executed in regard to two examined accounting units. Based on problem findings customers are classified into rating categories and receivables collection periods of particular customers are determined.

Key words: financial analysis, receivables, customers

Obsah

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	10
1.1 Kreditné riziko.....	11
1.2 Riadenie pohľadávok	12
1.3 Význam finančnej analýzy	18
1.3.1 Metódy finančnej analýzy	21
1.3.2 Altmanovo Z-score.....	25
1.3.3 Optimalizácia výšky krátkodobých pohľadávok.....	27
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	29
3 Výsledky práce a diskusia.....	31
3.1 Finančná analýza v podniku	31
3.1.1 Finančná analýza v mikro účtovnej jednotke.....	31
3.1.2 Finančná analýza vo veľkej účtovnej jednotke	36
3.2 Altmanovo Z-score.....	41
3.3 Politika tvorby opravných položiek	43
3.3.1 Tvorba opravných položiek podľa postupov účtovania	44
3.3.2 Tvorba opravných položiek podľa uznateľnosti za daňový výdavok	47
3.4 Hodnotenie odberateľov pomocou nefinančných ukazovateľov.....	48
3.4.1 Hodnotenie nefinančnej stránky spoločnosti S-S s.r.o.	48
3.4.2 Hodnotenie nefinančnej stránky spoločnosti S1S s.r.o.	51
3.5 Ratingový model odberateľov a stanovenie doby poskytnutia obchodného úveru pre odberateľov	53
Záver	60
Zoznam použitej literatúry	62

Zoznam skratiek a značiek

a.s.	akciová spoločnosť
atď.	a tak ďalej
č.	číslo
ČPK	čistý pracovný kapitál
EBIT	zisk pred zdanením a úrokmi
napr.	napríklad
ods.	odsek
resp.	respektíve
s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
Z. z.	Zbierka zákonov

Zoznam tabuliek a obrázkov

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1 – Účtovanie opravných položiek	17
Tabuľka č. 2 – Štruktúra súvahy na strane aktív pre malú a veľkú účtovnú jednotku.....	19
Tabuľka č. 4 – Altmanovo Z-skóre pre spoločnosti s verejne	26
Tabuľka č. 5 – Altmanovo Z-skóre pre spoločnosti.....	26
Tabuľka č. 6 – Vybrané vstupné údaje k analýze v účtovnej jednotke S-S s.r.o. (údaje v eur)	31
Tabuľka č. 7 – Vstupné údaje k analýze v účtovnej jednotke S1S s.r.o. (údaje v eur)	36
Tabuľka č. 8 – Hodnota Altmanovho Z-score	42
Tabuľka č. 9 – Hodnota Altmanovho Z-score	43
Tabuľka č. 10 –Tvorba opravných položiek k pohľadávkam po splatnosti v spoločnosti S1S s.r.o	45
Tabuľka č. 11 –Výška opravnej položky uznaná za daňový výdavok	47
Tabuľka č. 12 –Zatriedenie odberateľov do ratingových kategórií v závislosti od počtu získaných bodov a stanovenie dĺžky doby splatnosti pohľadávok	54

Zoznam obrázkov

Obrázok č. 1 – Výpočet opravnej položky k pohľadávkam spoločnosti S1S s.r.o. k 31.12.2017 (účtovná opravná položka).....	46
Obrázok č. 2 – Výpočet daňovo uznanej opravnej položky k pohľadávkam spoločnosti S1S s.r.o. k 31.12.2017	47

Úvod

Problematika kreditného rizika sa nielen v zahraničí, ale aj v slovenských spoločnostiach stáva čoraz viac sledovanou. Podniky si pred tým, ako s niekým začnú spolupracovať, preverujú bonitu svojich zákazníkov. Niektoré firmy dokonca vyžadujú vykonanie auditu vlastným audítorom v účtovnej jednotke, s ktorou začínajú spolupracovať. Ponúkajú však aj možnosť, aby zákazník dal vykonať audit svojím audítorom u nich.

Ďalšou z možností, ktoré spoločnosti využívajú pri výbere klientov je dotazník. Ten dajú vyplniť potenciálnemu zákazníkovi a na základe neho sa rozhodnú či s ním začnú spolupracovať, a ak áno, na akú dobu, a v akej výške mu bude poskytnutý obchodný úver. Okrem toho môže spoločnosť využiť všetky verejne dostupné zdroje a vykonať u zákazníka finančnú analýzu. Vykonať finančnú analýzu nie je vždy jednoduché. Existuje veľké množstvo finančných ukazovateľov a nemusí byť vždy ľahké určiť, ktorý z nich je vhodné použiť. Aj to je dôvod, prečo sa začali vyvíjať komplexné ukazovatele. Jedným z takých ukazovateľov je Altmanovo Z-score, na základe ktorého vie podnik zistiť, v akej finančnej situácii sa obchodný partner nachádza, a či mu nehrozí bankrot. Finančnú analýzu, ale aj nefinančné hodnotenie podniku by mali spoločnosti vykonávať počas celej doby spolupráce so zákazníkom.

Pomocou všetkých spomínaných hodnotení môže podnik predísť druhotnej platobnej neschopnosti. Druhotná platobná neschopnosť znamená situáciu, kedy účtovná jednotka nie je schopná splácať svoje záväzky, pretože neboli uhradené jej pohľadávky.

Cieľom diplomovej práce je zistiť, ako môže účtovná jednotka stanoviť dobu, na ktorú bude poskytnutý odberateľom obchodný úver. Keďže na Slovensku existujú tri typy účtovných jednotiek, rozhodli sme sa zistiť či údaje vykázané v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky, sú na vykonanie finančnej analýzy rovnako postačujúce, ako údaje z účtovnej závierky veľkej účtovnej jednotky. V ďalšej časti sa nachádza výpočet Altmanovho Z-score. Výsledkami finančnej analýzy a výpočtom Altmanovho Z-score by sme mali prísť k rovnakým záverom o bonite zákazníka. Práca obsahuje aj nefinančné údaje, ktoré je potrebné skúmať, pri hodnotení bonity odberateľov. V poslednej časti diplomovej práce sa nachádza priradenie bodového hodnotenia odberateľom na základe vykonaných analýz a určenie doby splatnosti pohľadávok jednotlivých zákazníkov.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Malé aj veľké podniky sa pri svojej činnosti stretávajú s rôznymi rizikami. Jedným z rizík je aj kreditné riziko. Kým malé podniky využívajú pri hodnotení platobnej schopnosti svojich odberateľov iba jednoduché prepočty, veľké podniky a predovšetkým banky robia pravidelne zložité analýzy, na základe ktorých vedia zistiť, aké veľké je riziko nezaplatenia ich pohľadávok.

Na Slovensku existujú rôzne agentúry, ktoré vykonávajú pre podniky finančnú analýzu. Finančná analýza sa môže týkať buď samotného podniku, alebo jeho obchodných partnerov. Spoločnosť EOS KSI každý rok vykonáva štúdiu European Payment Practise. Jej výsledkom je zistenie, koľko faktúr sa v jednotlivých krajinách uhrádza až po splatnosti, a to medzi podnikmi aj medzi podnikom a konečným spotrebiteľom. V tomto rebríčku sa z krajín východnej a západnej Európy Slovensko spolu s Rumunskom umiestnilo na poslednom mieste. V roku 2016 tvorili omeškané platby na Slovensku 22 %, v roku 2017 to bolo až 23 %. V Rumunsku tvorili platby po splatnosti 23 % v roku 2016 aj 2017. Toto vysoké percento neskorých úhrad faktúr je spôsobené tým, že spoločnostiam aj konečným zákazníkom hrozia iba minimálne alebo žiadne postihy za oneskorenú úhradu svojich záväzkov. Veriteľov môže takáto zlá platobná disciplína dostať do problémov a sami nebudú schopní uhrádzať svoje vlastné záväzky.

V ostatných krajinách východnej a západnej Európy je podiel omeškaných platieb na celkových platbách nižší. V Rakúsku tvoria neskoré platby 16 %, v Česku a Poľsku 17 % a v Maďarsku 19 % z celkových platieb. Vo Švajčiarsku prichádza veriteľom 15 % platieb po splatnosti, čo je najmenší podiel zo sledovaných krajín. Väčšine štátov sa v roku 2017 oproti roku 2016 percento oneskorených platieb nezmenilo. Mierne sa však zvýšilo percento neuhradených záväzkov medzi podnikmi.

Najznámejšou spoločnosťou, ktorá vykonáva finančnú analýzu na Slovensku je FinStat. Zamestnanci tejto firmy zbierajú informácie z rôznych dostupných zdrojov, ako sú Obchodný register, Register účtovných závierok, Živnostenský register, Register úpadcov, zoznamy dlžníkov poisťovní a podobe. Získané údaje sú analyzované, spracované a zverejnené na internetovej stránke FinStatu. Výhodou je, že veľké množstvo analýz, ako sú napríklad zisková marža, celková zadlženosť či návratnosť aktív, je publikovaná bezplatne. Spoplatnené sú napr. analýzy zahraničných firiem, história dlhov, informácie

o súdnych rozhodnutiach, finančné reporty v angličtine s možnosťou exportu do Excelu alebo pdf.¹

1.1 Kreditné riziko

Všeobecne možno riziko definovať ako stav neistoty, ktorý je merateľný a podniky sa ho snažia riadiť v prospech svojich dlhodobých a krátkodobých cieľov. Historicky sa vyvinulo niekoľko metód merania kreditného (úverového) rizika, aby sa uľahčilo riadenie rizika. Tieto merania boli dôležité najmä pre banky, ktoré poskytujú úvery, teda potrebovali zistiť či budú dlžníci schopní svoje záväzky splácať. Metódy merania trhových rizík nemohli byť používané na meranie kreditného rizika, pretože tieto dve riziká sa líšia. Zdrojom trhového rizika je trh, je krátkodobé a právne sa nedá upraviť. Kreditné riziko predstavuje riziko zlyhania protistrany (riziko defaultu), riziko miery ozdravenia úveru a trhové riziko. Má dlhodobý charakter a právny aspekt je veľmi dôležitý. Riziko defaultu môže byť merané dvomi spôsobmi:

- Odhad miery pravdepodobnosti defaultu,
- Odhad pravdepodobnosti defaultu na základe trhovej hodnoty.

Odhad miery pravdepodobnosti defaultu

Táto metóda je založená na použití historických údajov o kreditných udalostiach:

- objektívny odhad pravdepodobnosti defaultu,
- odhad pravdepodobností migrácie aktív v ratingovom systéme,
- správny odhad miery ozdravenia, ak sa aktívum už nachádza v defaulte.

Základom tejto metódy merania defaultu je definovanie rizikových aktív, respektíve definovanie celého rizikového portfólia. Keď sú jednotlivé aktíva ohodnotené, zostaví sa ratingový systém, ktorý je základom posudzovania kreditného rizika. Analyzujú sa rôzne atribúty aktív, podľa ktorých sa aktívam priradí rating. Ratingy sú závislé od posúdenia jednotlivcov či už v podniku, alebo v ratingových agentúrach. Od správneho zaradenia aktív do ratingových kategórií závisí určenie rizika defaultu. Tento krok sa uskutočňuje na základe historických údajov pohybu ratingov v rámci jednotlivých kategórií za určité časové obdobie. Nevýhodou je nekonzistentnosť údajov v čase. Pri dlhodobých úveroch

¹ <https://www.podnikajte.sk/financie/c/3616/category/finacne-riadenie/article/slovenske-faktury-uhrada-po-splatnosti.xhtml>

môžu vzniknúť nezrovnalosti pri porovnávaní úverov a ich rizikovej klasifikácie z hľadiska dodržania rovnakého obdobia pozorovaní.

Odhad migrácie aktív v ratingovom systéme znamená zostavenie matice pravdepodobností prechodu aktív z jednej ratingovej kategórie do inej medzi jednotlivými obdobiami.

Pri meraní kreditného rizika sa využíva aj miera ozdravenia aktíva, ktoré je v defaulte. Je to suma z objemu dlhu, ktorú dlžník dokáže splatiť ešte pred bankrotom, teda je to suma návratná z už nenávratného úveru.

Meranie kreditného rizika podľa metódy odhadu miery pravdepodobnosti defaultu je značne subjektívne, pretože aktíva sa klasifikujú do jednotlivých ratingových kategórií podľa interných modelov alebo ratingovými agentúrami, ktoré však tiež používajú svoje interné modely.

Odhad pravdepodobnosti defaultu na základe trhovej hodnoty

Odhad pravdepodobnosti defaultu na základe trhovej hodnoty by mal poskytnúť presnejšie meranie trhového rizika, pretože je založený na predpoklade ohodnocovania aktív, ktoré by mohli byť predmetom defaultu, na základe trhových hodnôt. (Sivák R., 2006)

1.2 Riadenie pohľadávok

Každý podnik využíva pri svojej činnosti majetok, ktorý získal buď z vlastných alebo cudzích zdrojov. Súčasťou nehmotného majetku sú aj pohľadávky. Podľa Zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) *„Záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splatiť dlh.“* Pohľadávka teda vzniká z dôvodu časového posunu medzi dodaním tovaru alebo poskytnutím služby a inkasom peňažných prostriedkov za daný tovar, službu. Pohľadávky sa členia z viacerých hľadísk. Pohľadávky z hľadiska času:

- dlhodobé pohľadávky – zostatková doba splatnosti dlhšia ako jeden rok,
- krátkodobé pohľadávky- zostatková doba splatnosti kratšia ako jeden rok.

Pohľadávky z hľadiska obsahu vzniku:

- pohľadávky z obchodného styku,

- pohľadávky voči zamestnancom,
- pohľadávky voči spoločníkom a združeniu,
- pohľadávky z titulu daní,
- pohľadávky z titulu investovania do iných účtovných jednotiek,
- ostatné pohľadávky, napríklad z titulu poskytnutých pôžičiek, nárok na poistné plnenie a iné.

V záverečnej práci sa budeme venovať najmä pohľadávkam z obchodného styku.

Objem pohľadávok závisí od objemu realizovaných výrobkov a služieb, priemernej doby, na ktorú je poskytnutý obchodný úver odberateľom a platobnej disciplíny odberateľov. Úlohou manažmentu pohľadávok je určiť optimálnu sumu obchodného úveru, ktorú chce a môže podnik poskytnúť svojim zákazníkom. Každý podnik musí pri politike manažmentu pohľadávok zohľadňovať odvetvie, v ktorom pôsobí. Pri rozhodovaní berie do úvahy zvyklosti, ktoré sú v danom odbore bežné. Podnik má však možnosť poskytovať svojim zákazníkom obchodný úver s dlhšou dobou splatnosti, a tým získať konkurenčnú výhodu. Musí si však dávať pozor, pretože predĺženie doby inkasa vedie spravidla k zvýšeniu sporných pohľadávok.

Základným dokumentom, ktorý preukazuje vznik pohľadávky z obchodného styku je faktúra, ktorá musí spĺňať náležitosti účtovného dokladu podľa Zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) § 10. Podnik vystaví faktúru za tovar alebo službu a pošle ju svojmu odberateľovi. Vznik dlhodobých aj krátkodobých pohľadávok z obchodného styku sa účtuje v účtovej triede 3 na strane Má dať príslušného účtu. Aby podnik vedel, ako má pohľadávku vykázať v účtovnej závierke, je dôležité viesť analytickú evidenciu. Každá účtovná jednotka je povinná ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, inventarizovať majetok. Skutočný stav výšky pohľadávok sa overuje dokladovou inventúrou. Skúma sa či pohľadávky naozaj existujú a či existujú v takej výške, v akej sú zaúčtované. Účtovná jednotka sa môže rozhodnúť zaslať svojim odberateľom confirmácie, aby si overila, či evidujú voči nej záväzky v rovnakej výške. Posielanie confirmácií jej však zo zákona o účtovníctve nevyplýva.

Pohľadávky majú veľký vplyv na platobnú schopnosť podniku. Platobnou schopnosťou sa rozumie schopnosť uhradiť svoje splatné záväzky pohotovými platobnými prostriedkami v podobe hotovosti či peniazmi na bankových účtoch. Peňažné prostriedky, ktoré sú viazané v jednotlivých zložkách obežného majetku, môžu byť použité na úhradu záväzkov až vtedy, keď sa do podniku vrátia v podobe peňazí. Platobná neschopnosť –

insolventnosť – znamená, že podnik nie je schopný trvalo uhrádzať svoje splatné záväzky. Rozlišujeme dva druhy platobnej neschopnosti. Prvotná nastáva vtedy, keď podnik hospodári neekonomicky a jeho splatné záväzky prevyšujú pohotovú peňažnú prostriedky. Druhotná platobná neschopnosť je spôsobená výrazným prevýšením pohľadávok nad záväzkami. To znamená, že v pohľadávkach je viazaných príliš veľa peňažných prostriedkov, pretože odberatelia neplatia svoje záväzky alebo je nesprávne nastavená doba splatnosti pohľadávok. Platobná neschopnosť má v oboch prípadoch negatívny vplyv na dobré meno spoločnosti a okrem toho môže byť ohrozená celková existencia podniku.

Riadenie pohľadávok je preto veľmi dôležitou úlohou, ktorou sa zaoberajú finanční manažéri, aby zabezpečili dostatočnú likviditu podniku. Riadenie pohľadávok zahŕňa analyzovanie dôveryhodnosti klienta, individuálne nastavenie platobných podmienok pre klientov, reguláciu výšky a štruktúry pohľadávok, voľbu spôsobu vymáhania nedobytných pohľadávok a podobne. Finanční manažéri sa snažia najmä minimalizovať dobu medzi vznikom pohľadávky a jej inkasom a minimalizovať riziko, že pohľadávka nebude splatená. Podľa Markoviča riadenie pohľadávok má nasledujúce fázy:

- prevencia pohľadávok – do tejto fázy zaradíme výber odberateľov, stanovenie obchodných limitov, spracovanie analýz,
- monitorovanie pohľadávok – teda hodnotenie finančnej situácie odberateľov, s ktorými podnik už obchoduje,
- inkasovanie pohľadávok – preverenie či boli pohľadávky inkasované v dohodnutom termíne a riešenie pohľadávok po splatnosti,
- vymáhanie pohľadávok – podnik sa snaží získať peňažné prostriedky za svoje pohľadávky buď upomienkami, prípadne aj súdnou cestou.

V celom procese riadenia pohľadávok sú dôležité dva okamihy – okamih vzniku pohľadávky a dohodnutý okamih splatnosti pohľadávky. Každý podnik, ktorý sa rozhodne poskytnúť svojmu odberateľovi obchodný úver, podstupuje riziko, že jeho pohľadávka nebude zaplatená. Toto riziko sa dá zmierniť napríklad tým, že ešte pred uskutočnením obchodu si podnik preverí bonitu klienta pomocou finančnej analýzy, nastaví limity a pravidlá obchodného úveru a podľa interného manuálu pre uzatváranie obchodných zmlúv uzatvorí s odberateľom zmluvu. Je dôležité monitorovanie pohľadávok v objeme, štruktúre a čase pretože so vznikom pohľadávok vzniká aj výnos, ktorý zvyšuje zisk. Ak sa však pohľadávky neuhradia, podnik musí vynaložiť náklady na ich vymáhanie, tvoriť opravnú položku, prípadne ich úplne odpísať. Toto riziko sa dá znížiť zabezpečovacími

nástrojmi. Jedným zo zabezpečovacích nástrojov je poistenie pohľadávok, ktoré slúži na ochranu dodávateľov proti stratám spôsobeným platobnou neschopnosťou odberateľov. Ďalším nástrojom je záloha, kedy odberateľ uhradí časť sumy alebo celú sumu ešte pred dodaním tovaru alebo poskytnutím služby. Zabezpečovacím nástrojom je aj ručenie. Ručiteľ sa písomne zaviazá, že uspokojí pohľadávku veriteľa, ak dlžník nesplatí svoj záväzok. Dokumentárny akreditív je jedným z najbezpečnejších platobných nástrojov, ktorý sa využíva najmä pri zahraničných obchodoch. Je to písomný záväzok banky odberateľa, že zaplatí dodávateľovi určitú sumu oproti predloženým dokumentom, ktoré spĺňajú podmienky akreditívu.

Proces riadenia pohľadávok zahŕňa aj preverenie vlastných možností podniku, poskytnúť obchodný úver. Pred poskytnutím dodávky na faktúru je potrebné si zistiť, koľko voľných peňažných prostriedkov podnik má, v akej sú štruktúre, prípadne či plánuje investovať do rozšírenia svojej činnosti.

Účtovné jednotky môžu zabrániť neskorej úhrade pohľadávok prevenciou. Prevencia pohľadávok zahŕňa získavanie informácií, určenie limitov, stanovenie obchodných podmienok, platenie vopred, dodanie a fakturáciu. (Markovič P., 2015)

V prípade, že aj napriek opatreniam a prevencii podniku odberateľ pohľadávku neuhradil a predpokladá sa, že ani neuhradí, musí účtovná jednotka na základe zásady opatrnosti upraviť ocenenie majetku a vytvoriť opravnú položku. Opravná položka sa tvorí vtedy, keď nastal opodstatnený predpoklad zníženia hodnoty majetku pod jeho účtovnú hodnotu. Podnik vytvorí opravnú položku, keď účtovná hodnota majetku je vyššia ako jeho predpokladané budúce ekonomické úžitky. Účtovnou hodnotou majetku sa rozumie jeho ocenenie v účtovníctve po zohľadnení odpisov a už vytvorených opravných položiek k tomuto majetku. K zúčtovaniu opravnej položky môže dôjsť buď vyradením majetku z účtovníctva, alebo z dôvodu úplného alebo čiastočného zániku opodstatneného predpokladu trvania zníženia hodnoty majetku.

Podľa Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov v sústave podvojného účtovníctva (oznámenie č. 740/2002 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy účtovania“) § 18 *„opravná položka k pohľadávke sa tvorí najmä k pohľadávke, pri ktorej je opodstatnené predpokladať, že ju dlžník úplne alebo čiastočne neuhradí, k spornej pohľadávke voči dlžníkovi, s ktorým sa vedie spor o jej uznanie.“* V praxi môže nastať viac situácií, podľa ktorých podnik predpokladá úplné alebo čiastočné nezaplatenie pohľadávky. Sú to

pohľadávky po lehote splatnosti, finančné problémy dlžníka, vstup dlžníka do likvidácie, pravdepodobnosť vyhlásenia bankrotu dlžníka, výmaz dlžníka z obchodného registra, zvýšený počet neuhradených pohľadávok od jedného dlžníka a podobne.

Účtovná jednotka je povinná ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, posúdiť opodstatnenosť tvorby opravnej položky a trvania opodstatnenosti existencie a sumy už vytvorenej opravnej položky. Napríklad ak sa na niektorého z odberateľov vyhlási konkurz po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtovná jednotka by mala prehodnotiť tvorbu opravnej položky voči tomuto odberateľovi, pretože pohľadávka je riziková a existuje vysoká pravdepodobnosť, že nebude uhradená.

Pri odhadovaní výšky opravnej položky, by sa mal podnik riadiť zásadou verného a pravdivého zobrazenia informácií a zásadou opatrnosti. Každú pohľadávku po splatnosti je potrebné posúdiť individuálne a určiť či naozaj existuje riziko, že nebude zaplatená. V praxi však veľa účtovných jednotiek porušuje vyššie uvedené zásady a opravné položky k pohľadávkam tvorí iba podľa uznateľnosti za daňový výdavok. Spoločnosť by mala mať vypracovaný vnútorný predpis k tvorbe opravných položiek, pričom oblasť tvorby a zúčtovania opravných položiek k pohľadávkam by mala byť upravená veľmi dôkladne. Na stanovenie správneho odhadu sumy opravnej položky sa využívajú tieto metódy:

- Metóda percenta z predaja na faktúru – účtovná jednotka vychádza z dlhodobého sledovania pohľadávok. Na základe tohto sledovania určí voči konkrétnemu klientovi percento nevymožiteľných pohľadávok z celkovej hodnoty pohľadávok. Podľa vypočítaného percenta odhadne sumu opravnej položky.
- Metóda veku pohľadávok – účtovná jednotka sleduje pohľadávky po lehote splatnosti. Podľa toho, koľko dní sú jednotlivé pohľadávky po splatnosti, ich rozdelí do skupín. Každé skupine pridelí výšku percenta nevymožiteľných pohľadávok, pričom vychádza najmä z predchádzajúcich skúseností. Vo vnútornom predpise si určí intervaly dní po splatnosti pohľadávok a každej skupine priradí percento tvorby opravnej položky.
- Individuálne posúdenie pohľadávky – využíva sa v špecifických prípadoch, kedy by predchádzajúce metódy nemuseli byť postačujúce na dodržanie zásady verného a pravdivého zobrazenia skutočností. Môže ísť o prípad, keď bol na odberateľa vyhlásený konkurz.

Tvorba opravnej položky k pohľadávkam sa podľa postupov účtovania § 18 účtuje na účte 547 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam na strane Má dať, súvŕšajne s účtom 391 – Opravné položky k pohľadávkam na strane Dal. Zúčtovanie

opravnej položky k pohľadávkam z dôvodu úplného alebo čiastočného zániku opodstatneného predpokladu trvania zníženia hodnoty pohľadávky účtovná jednotka účtuje opačným zápisom; teda na účte 391 – Opravné položky k pohľadávkam na strane Má dať a na účte 547 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam na strane Dal. Ak podnik zúčtuje opravnú položku z dôvodu jej vyradenia z účtovníctva, napríklad keď pohľadávku zinkasuje, účtuje na strane Má dať účtu 391 – Opravné položky k pohľadávkam súvŕažne s príslušným účtom pohľadávky na strane Dal. (Sklenska M., 2016)

Tabuľka č. 1 – Účtovanie opravných položiek

Doklad	Text	MD	D
Interný doklad	Tvorba opravnej položky k pohľadávke A	547	391
Interný doklad	Zúčtovanie opravnej položky k pohľadávke A z dôvodu zániku opodstatnenosti zníženia hodnoty	391	547
Interný doklad	Zúčtovanie opravnej položky k pohľadávke A z dôvodu jej vyradenia z účtovníctva	391	3XX

Zdroj: vlastné spracovanie

Veľa účtovných jednotiek si tvorbu opravných položiek zjednodušuje. Opravné položky netvoria v súlade so zásadou verného a pravdivého zobrazenia informácií, ale podľa ich uznateľnosti za daňový výdavok. Takto vytvorené opravné položky skresľujú skutočnosť a pohľadávky, pri ktorých existuje riziko nezaplatenia, zostávajú v účtovníctve vykázané v úplnej výške. Nesprávne vytvorené opravné položky vplývajú aj na úverové limity pre odberateľov a na výsledky finančnej analýzy.

Podľa Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DZP“) § 20 ods. 14 tvorbu opravných položiek k pohľadávkam, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne neuhradí, a ktoré boli zahrnuté do zdaniteľných príjmov, zahŕnie do daňových výdavkov do výšky:

- 20 % menovitej hodnoty pohľadávky alebo jej nesplatennej časti bez príslušenstva, ak od splatnosti pohľadávky uplynula doba dlhšia ako 360 dní,

- 50 % menovitej hodnoty pohľadávky alebo jej nesplatenej časti bez príslušenstva, ak od splatnosti pohľadávky uplynula doba dlhšia ako 720 dní,
- 100 % menovitej hodnoty pohľadávky alebo jej nesplatenej časti bez príslušenstva, ak od splatnosti pohľadávky uplynula doba dlhšia ako 1 080 dní.

Opravné položky môžu byť zahrnuté do daňových výdavkov iba vtedy, keď boli tvorené k nepremlčaným pohľadávkam. Všetky opravné položky, ktoré sú vytvorené nad rámec zákona o DZP, ale v súlade so zákonom o účtovníctve, sú pripočítateľnou položkou k účtovnému výsledku hospodárenia.

1.3 Význam finančnej analýzy

Význam finančnej analýzy spočíva v hodnotení finančnej situácie podniku. Na základe údajov získaných z finančnej analýzy, môže podnik zistiť, ktoré sú jeho silné a slabé stránky. Podnik tieto výsledky zohľadní vo svojom finančnom pláne, problémové oblasti sa snaží zlepšovať a o silných vie, že sa o ne môže v prípade finančných problémov oprieť. Finančná analýza by sa mala vykonávať permanentne, aby spoločnosť zistila či opatrenia, ktoré prijala na odstránenie nedostatkov, boli účinné. Cieľom finančnej analýzy je teda zhodnotenie finančného zdravia podniku a objasnenie všetkých činiteľov, ktoré ovplyvňujú jej výsledky.

Finančnú analýzu ovplyvňujú externé a interné činitele. Externými činiteľmi sú napríklad rozpočtová politika štátu, vývoj miery inflácie a podobne. Podnik ich svojou činnosťou nevie ovplyvniť, sú to teda objektívne činitele. Medzi interné, subjektívne, činitele, ktoré podnik svojou činnosťou ovplyvňuje, patria kvantitatívne činitele (objem výnosov, tržieb atď.) a kvalitatívne činitele (vyjadrujú úroveň transformačného procesu vstupov na výstupy). (Kráľovič J., 2011)

Hlavnými zdrojovými dátami finančnej analýzy sú údaje získané z účtovnej závierky. Najčastejšie podniky zostavujú riadnu účtovnú závierku - za každé účtovné obdobie. V niektorých situáciách, ako je napríklad vstup spoločnosti do likvidácie, sa zostavuje mimoriadna účtovná závierka. Pri zostavení priebežnej účtovnej závierky sa účtovné knihy neuzatvárajú, tento typ účtovnej závierky slúži iba na účel ocenenia majetku napríklad pri zmene spoločníka. Zákon o účtovníctve vymedzuje tri typy účtovných

jednotiek – mikro, malú a veľkú účtovnú jednotku. Pre jednotlivé skupiny existujú rozdiely pri vedení účtovníctva a zostavovaní účtovnej závierky. Mikro účtovná jednotka má najjednoduchší postup účtovania. Nemusí účtovať o odloženej dani z príjmov, nemusí účtovať na účtoch časového rozlíšenia nevýznamný a pravidelne sa opakujúci účtovný prípad, ktorý sa týka účtovania medzi dvoma účtovnými obdobiami. Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky je najmenej podrobná oproti účtovným závierkam ostatných dvoch veľkostných skupín. Účtovnú závierku okrem všeobecných náležitostí tvoria tieto súčasti:

Súvaha je prehľadom majetku a zdrojov majetku k určitému dátumu v požadovanom členení. Súvaha zachytáva majetkovú a zdrojovú štruktúru podniku. V súvahe musí vždy platiť bilančný princíp, teda suma majetku sa rovná súčtu vlastného imania a záväzkov. V súvahe sa vykazujú informácie za bežne a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

Majetok sa v súvahe vyказuje v nasledovnom členení:

Tabuľka č. 2 – Štruktúra súvahy na strane aktív pre malú a veľkú účtovnú jednotku

Označenie	Strana aktív
A.	Neobežný majetok
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok
A.III.	Dlhodobý finančný majetok
B.	Obežný majetok
B.I.	Zásoby
B.II.	Dlhodobé pohľadávky
B.III.	Krátkodobé pohľadávky
B.IV.	Krátkodobý finančný majetok
B.V.	Finančné účty
C.	Časové rozlíšenie

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 3 – Štruktúra súvahy na strane aktív pre mikro účtovnú jednotku

Označenie	Strana aktív
A.	Neobežný majetok
A.I.	Dlhodobý nehmotný majetok
A.II.	Dlhodobý hmotný majetok
A.III.	Dlhodobý finančný majetok
B.	Obežný majetok
B.I.	Zásoby
B.II.	Dlhodobé pohľadávky
B.III.	Krátkodobé pohľadávky
B.IV.	Krátkodobý finančný majetok

Zdroj: vlastné spracovanie

Majetok je súčasťou aktív. Majetok predstavujú ekonomické prostriedky, ktoré vznikli v podniku v minulosti, od ktorých sa očakáva, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky podniku. Pre veľkostné skupiny malá a veľká účtovná jednotka sa majetok sa v súvahe vykazuje v sume brutto, čo je obstarávacía cena majetku, ďalej sa vykazuje korekcia, ktorú predstavujú oprávky a opravné položky a suma netto predstavuje čistú hodnotu majetku, teda suma brutto mínus korekcia. Mikro účtovné jednotky vykazujú hodnotu majetku iba v sume netto.

Účtovné jednotky vykazujú majetok v súvahe v závislosti od zaradenia do veľkostnej skupiny buď podľa Tabuľky č. 2, alebo podľa Tabuľky č. 3. V dlhodobom majetku sa vykazujú budovy, pozemky, stroje, zariadenia, softvér, rôzne licencie, zbierky drahých kovov, podiely v iných účtovných jednotkách atď. v príslušnom členení.

Obežný majetok mení svoju podobu a zabezpečuje plynulosť reprodukčného procesu. Medzi obežný majetok patrí materiál, suroviny, tovar, pohľadávky, ale aj peniaze v pokladnici a na bankových účtoch a krátkodobé cenné papiere.

Pasíva predstavujú zdroje majetku, teda vlastné imanie plus záväzky podniku vrátane iných pasív. Vlastné imanie, záväzky a časové rozlíšenie sa vykazujú v súvahe, iné pasíva, napríklad záväzok prevzatý za niekoho iného v podobe bankovej záruky sa vykazuje v poznámkach. Podobne ako majetok aj zdroje krytia majetku sa vykazujú v účtovnej závierke za bežné a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Vo vlastnom imaní je prvou dôležitou položkou základné imanie, ktoré spoločníci vložili do podniku. Vo vlastnom imaní sú vykázané aj tieto položky: emisné ážio, ostatné kapitálové fondy, zákonný rezervný fond, ostatné fondy zo zisku, oceňovacie rozdiely z precenenia, výsledok hospodárenia minulých rokov a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení.

Záväzky sú pre podnik cudzími zdrojmi, ktoré si požičal od iných subjektov a bude ich musieť splatiť. Cenou cudzích zdrojov je úrok. Medzi záväzkami sa vykazujú dlhodobé a krátkodobé záväzky z obchodného styku, záväzky voči zamestnancom, rezervy, bankové úvery atď.

Majetok a zdroje krytia majetku sa vykazujú v súvahe k určitému dátumu, patria teda medzi stavové veličiny.

Výkaz ziskov a strát je výkazom, ktorý informuje o dosiahnutom výsledku hospodárenia. Platí vzťah výnosy – náklady = účtovný výsledok hospodárenia. Rovnako ako súvaha aj výkaz ziskov a strát má svoju určenú štruktúru, ktorá sa musí pri vykazovaní dodržať. V stĺpci jeden sa vykazujú náklady a výnosy za bežné účtovné obdobie, v stĺpci

dva za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Na Slovensku platí, že najskôr sa vykážu výnosy z hospodárskej činnosti, potom náklady na hospodársku činnosť, následne je vykázaný výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti. Ďalej sú vykázané výnosy z finančnej činnosti, nasledujú náklady na finančnú činnosť, pod ktorými je vyčíslený výsledok hospodárenia z finančnej činnosti. Ako posledný je vykázaný výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení. Podnik môže v účtovnom období dosiahnuť buď zisk alebo stratu. Keď sú výnosy vyššie ako náklady dosahuje zisk, keď sú náklady vyššie ako výnosy dosiahne stratu. Náklady a výnosy nemajú začiatkové stavy, účtujú sa narastajúcim spôsobom od začiatku účtovného obdobia. Na konci účtovného obdobia sa ich konečné stavy prevedú na účet ziskov a strát. Náklady a výnosy sú teda prezentované za určité časové obdobie, z čoho vyplýva, že ide o tokové veličiny.

Poznámky sú dôležitým zdrojom finančnej analýzy. Nachádzajú sa v nich vysvetlenia k položkám vykazaným v súvahe a vo výkaze ziskov a strát a ich súčasťou je prehľad o peňažných tokoch a výkaz zmien vlastného imania. V poznámkach sú uvedené informácie o počte zamestnancov, výške záväzkov a záväzkov po splatnosti, informácie o pohľadávkach a opravných položkách, úveroch, podmienených záväzkoch atď.

Pri výpočte ukazovateľov je veľmi dôležité si uvedomiť, ktoré údaje sú tokové, a ktoré stavové. Ak by sa nerozlíšili, finančná analýza by nemala žiadny zmysel. Okrem uvedených výkazov sa vo finančnej analýze používajú aj údaje z kapitálového trhu (cena akcií), výročné správy, informácie špecializovaných firiem hodnotiacich platobnú disciplínu, úverovú schopnosť, výnos a riziko akcií spoločnosti a podobne.

1.3.1 Metódy finančnej analýzy

Finančná analýza sa vykonáva pomocou finančných ukazovateľov. Základom finančnej analýzy sú absolútne ukazovatele. Na vykonanie finančnej analýzy sú potrebné informácie vykazané v účtovnej závierke. Tieto údaje sa analyzujú pomocou percentuálneho rozboru a pomerovej analýzy. Porovnávanie údajov v čase nazývame aj horizontálnou analýzou. Prostredníctvom horizontálnej analýzy skúmame vývoj údajov v čase. V súvahe aj vo výkaze ziskov a strát sú uvedené údaje za bežné a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie, ich porovnaním vlastne vykonávame horizontálnu analýzu. Percentuálnym rozborom vypočítame percentuálny podiel jednotlivých položiek súvahy na celkovom majetku a položiek výkazu ziskov a strát na výnosoch. V tomto

prípade hovoríme o vertikálnej analýze, sledujeme ňou štruktúru súvahy, výkazu ziskov a strát k určitej veličine.

Pomocou absolútnych ukazovateľov môžeme vypočítať aj niektoré ďalšie, tzv. rozdielové ukazovatele. Jedným z najdôležitejších rozdielových ukazovateľov je čistý pracovný kapitál (Net Working Capital, NWC). Pri jeho výpočte vychádzame zo súvahy. Dôležité je rozlíšiť pojem pracovný kapitál brutto, ktorý predstavuje celkové obežné aktíva a pracovný kapitál netto, ktorý vypočítame tak, že od obežných aktív odpočítame krátkodobé záväzky. Pracovný kapitál brutto reprezentuje časť obežného majetku financovanú z dlhodobého kapitálu, kým čistý pracovný kapitál je spojený s krátkodobým financovaním podniku a zaistením plynulosti hospodárskej činnosti.

Čistý pracovný kapitál = obežné aktíva – krátkodobé záväzky

Ďalším rozdielovým ukazovateľom sú čisté pohotovité prostriedky. Tento ukazovateľ vyjadruje rozdiel medzi zostatkami na bankových účtoch a v pokladni a splatnými záväzkami. V prípade, že výsledkom sú záporné hodnoty, podnik nie je schopný pomocou pohotových peňažných prostriedkov splatiť svoje krátkodobé záväzky.

Čisté pohotovité prostriedky = účty v bankách + pokladnica – krátkodobé záväzky

Medzi rozdielové ukazovatele patrí aj čistý peňažno-pohľadávkový fond. Pomocou neho vieme sledovať, nakoľko sú krátkodobé záväzky kryté obežnými aktívami, po odpočítaní zásob a nelikvidných pohľadávok. Môžeme povedať, že je prísnejší ako čistý pracovný kapitál. Vypočítame ho nasledovne:

Čistý peňažno-pohľadávkový fond = obežný majetok – krátkodobé záväzky – zásoby – nelikvidné pohľadávky

Podniky by pri financovaní svojho majetku mali dodržiavať zlaté bilančné pravidlo. Toto pravidlo požaduje, aby dlhodobý majetok bol krytý dlhodobými zdrojmi (vlastnými alebo cudzími) a krátkodobý majetok krátkodobými zdrojmi.

Okrem rozdielových ukazovateľov, ktorých výsledky sú absolútnymi hodnotami poznáme aj pomerové ukazovatele. Aby bolo možné analyzovať vzájomné väzby medzi ukazovateľmi, je potrebné dávať ich absolútne hodnoty do vzájomných pomerov. Medzi základné pomerové ukazovatele patria:

- ukazovatele rentability,
- ukazovatele aktivity,
- ukazovatele zadlženosti,
- ukazovatele likvidity,

- ukazovatele kapitálového trhu.

Ukazovatele rentability sa tiež nazývajú aj ukazovateľmi výnosnosti alebo návratnosti. Vyjadrujú pomer výsledku hospodárenia pred zdanením k určitému vstupu – k celkovým aktívam, kapitálu alebo tržbám. Vyjadrujú, koľko eur zisku pripadá na 1 euro menovateľa.

Rentabilita investovaného kapitálu (Return of capital employed, ROCE) vyjadruje, akú časť výsledku hospodárenia pred zdanením (Earning before interest and taxes, EBIT) dosiahol podnik z jedného eura investovaného akcionármi.

$$ROCE = EBIT / (\text{vlastný kapitál} + \text{rezervy} + \text{dlhodobé záväzky} + \text{dlhodobé bankové úvery})$$

Rentabilita aktív (Return on assets, ROA) dáva do pomeru zisk s celkovým majetkom bez ohľadu na to či bol financovaný z vlastných, alebo z cudzích zdrojov. Vyjadruje, aká časť zisku pripadá na jedno euro majetku.

$$ROA = EBIT / \text{spolu majetok}$$

Rovnakým spôsobom by sme vypočítali aj rentabilitu vlastného kapitálu (Return on equity ROE) a rentabilitu tržieb (Return on sales, ROS).

Ukazovatele aktivity informujú ako efektívne podnik využíva jednotlivé časti majetku. Poznáme dve formy týchto ukazovateľov a síce dobu obratu a počet obrátov. Počet obrátov určuje, koľkokrát sa majetok v podniku obráti za rok a doba obratu vyjadruje počet dní, koľko trvá jeden obrat. Ukazovatele aktivity dávajú do pomeru tržby, prípadne výnosy s jednotlivými druhmi majetku. Medzi ukazovatele aktivity patrí aj ukazovateľ doby splatnosti záväzkov, ktorý určuje serióznosť voči partnerom a platobnú disciplínu podniku. Ukazovateľ doby splatnosti pohľadávok vyjadruje úroveň riadenia pohľadávok.

Obrat aktív informuje, koľkokrát sa aktíva podniku obrátia za rok. Tento ukazovateľ by mal dosahovať čo najvyššie hodnoty, minimálne by sa mal rovnať 1.

$$\text{Obrat aktív} = \text{tržby} / \text{majetok spolu}$$

Doba splatnosti pohľadávok určuje, koľko dní uplynie medzi vystavením faktúry a inkasom peňažných prostriedkov na účet. Čím je doba dlhšia, tým dlhšie poskytuje podnik svojim zákazníkom bezplatný obchodný úver. Vypočíta sa:

$$\text{Doba splatnosti pohľadávok} = \text{pohľadávky} / (\text{tržby} / 360)$$

Obrat dlhodobého majetku vypočítame, keď tržby vydáme sumou dlhodobého majetku. Týmto ukazovateľom meriame či podnik využíva dlhodobý majetok efektívne. Ak by sme chceli výšku tohto ukazovateľa porovnať medzi viacerými podnikmi, musíme brať do úvahy, do akej miery majú podniky svoj majetok odpísaný, a aké metódy odpisovania používajú.

Ukazovateľmi zadlženosti meriame, do akej miery je majetok podniku financovaný z cudzích a do akej miery z vlastných zdrojov. Okrem zadlženosti zistujeme aj úrokové krytie, ktoré sa vypočíta ako:

Úrokové krytie = (výsledok hospodárenia pred zdanením + nákladové úroky) / nákladové úroky.

Ak tento ukazovateľ dosiahne hodnotu 1, znamená to, že celý zisk podniku bude použitý na úhradu úrokov.

Ukazovatele likvidity sú dôležitým meradlom likvidity podniku. Vyjadrujú schopnosť podniku uhradiť svoje splatné záväzky. Podnik má časť svojich finančných prostriedkov viazaných v obežných aktívach, teda v zásobách, pohľadávkach a na účtoch. Tieto obežné aktíva viažu na seba kapitál. Pri výpočte ukazovateľov likvidity sa v čitateli nachádza obežný majetok, podľa likvidity od najmenej likvidného (zásoby) až po najlikvidnejší (peniaze v pokladni a na účtoch). Do tejto skupiny ukazovateľov patria:

Bežná likvidita meria, koľkokrát obežný majetok pokrývajú krátkodobé záväzky. To znamená, koľkokrát by bol podnik schopný uspokojiť svojich veriteľov, ak by celý svoj obežný majetok premenil na peniaze. Odporúčaná hodnota tohto ukazovateľa je 1,6 – 2,5, nemala by však klesnúť pod hodnotu 1.

Bežná likvidita = obežný majetok / krátkodobé záväzky

Pohotovú likviditu je dobré sledovať v určitom časovom úseku, ako ju porovnávať s inými hodnotami. Čitateľ obsahuje obežný majetok, od ktorého je odpočítaný najmenej likvidný obežný majetok, zásoby, a rovnako by mali byť odpočítané aj nedobytné pohľadávky. Ak je ukazovateľ rovný 1, podnik by dokázal splatiť svoje krátkodobé záväzky bez nutnosti predaja svojich zásob. Ak je hodnota príliš vysoká, podnik viaže príliš veľa aktív vo forme pohotových prostriedkov, ktoré prinášajú minimálny úrok. Odporúčaná hodnota tohto ukazovateľa je 0,7 – 1.

Pohotovú likvidita = (obežný majetok – zásoby – nedobytné pohľadávky) / krátkodobé záväzky

Hotovostná likvidita, nazýva sa aj okamžitá likvidita. Vyjadruje schopnosť podniku uhradiť svoje krátkodobé záväzky v daný moment, pomocou najlikvidnejšieho majetku. Medzi najlikvidnejší majetok zaradujeme peniaze v pokladni, na bankových účtoch, krátkodobé cenné papiere, šeky atď. odporúčaná hodnota ukazovateľa je 0,2.

Hotovostná likvidita = peňažné prostriedky / krátkodobé záväzky

1.3.2 Altmanovo Z-score

V súčasnosti sa snažia podniky nájsť takú metódu hodnotenia finančnej situácie, aby na jej výpočet stačil jeden ukazovateľ. Jednou z takýchto metód je Altmanov model. Hovorí sa jej aj predikčná analýza, analýza ex-ante alebo metóda prognózovania finančných ťažkostí. Poznáme dva základné varianty Altmanovej analýzy:

- variant pre akciové spoločnosti s verejne obchodovanými akciami,
- variant pre spoločnosti neobchodované na finančných trhoch.

Aby sme mohli vykonať Altmanovu analýzu, je potrebné poznať nasledujúce údaje:

- zisk pred úrokmi a zdanením (EBIT),
- celkový majetok,
- tržby,
- trhovú hodnotu vlastného kapitálu,
- účtovná hodnota akcií,
- účtovná hodnota záväzkov,
- nerozdelený zisk minulých rokov,
- čistý pracovný kapitál,
- celkové záväzky,
- výnosy.

Altmanova analýza pre spoločnosti s verejne obchodovanými cennými papiermi

$$Z = 1,2 * X_1 + 1,4 * X_2 + 3,3 * X_3 + 0,6 * X_4 + X_5$$

kde X_1 = čistý pracovný kapitál / celkový majetok,

X_2 = nerozdelený zisk / celkový majetok,

X_3 = EBIT / celkový majetok,

X_4 = vlastný kapitál / celkové záväzky,

X_5 = tržby / celkový majetok.

Podniky, ktoré dosahujú výsledok výpočtu 2,9 a viac označujeme ako bonitné podniky. Ak je ukazovateľ nižší ako 1,8, hovoríme o podniku, ktorý je v úpadku. V intervale hodnôt 1,8 až 2,9 je spoločnosť v tzv. šedej zóne, kedy nie je presne možné určiť či ide o bonitný, alebo bankrotujúci podnik.

Tabuľka č. 4 – Altmanovo Z-skóre pre spoločnosti s verejne obchodovanými cennými papiermi

Altmanovo Z-skóre	Pravdepodobnosť bankrotu
$-\infty - 1,8$	veľmi vysoká
1,9 - 2,7	vysoká
2,8 - 2,9	možná
3,0 - ∞	nepravdepodobná

Zdroj: vlastné spracovanie

Altmanova analýza pre spoločnosti neobchodované na finančných trhoch

$$Z = 0,717 * X_1 + 0,847 * X_2 + 3,107 * X_3 + 0,42 * X_4 + 0,998 X_5$$

kde X_1 = čistý pracovný kapitál / celkový majetok,

X_2 = nerozdelený zisk / celkový majetok,

X_3 = EBIT / celkový majetok,

X_4 = základné imanie / celkové záväzky,

X_5 = tržby / celkový majetok.

Tento variant má znížené váhy všetkých ukazovateľov, preto sa znížili aj intervaly hodnotenia ukazovateľa. Prehľad zníženia hodnoty ukazovateľov uvádzame v Tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5 – Altmanovo Z-skóre pre spoločnosti neobchodované na finančných trhoch

Altmanovo Z-skóre	Pravdepodobnosť bankrotu
$-\infty - 1,2$	veľmi vysoká
1,21 - 2,9	šedá zóna
2,91 - ∞	nepravdepodobná

Zdroj: vlastné spracovanie

1.3.3 Optimalizácia výšky krátkodobých pohľadávok

Dobrá znalosť finančnej situácie podniku je predpokladom na jeho úspešné riadenie. Finančná situácia podniku je odzrkadlením jeho finančného a ekonomického riadenia. Hodnotenie finančnej situácie podniku sa vykonáva prostredníctvom finančnej analýzy. Niektoré výstupy z finančnej analýzy môžeme hodnotiť osobitne, lepšie je však porovnať výsledky s minulými obdobiami a určiť si trend, ako sa jednotlivé ukazovatele vyvíjajú. Výsledky je vhodné porovnať s inými spoločnosťami, ktoré vykonávajú podobnú alebo rovnakú činnosť. Včasným určením problémových oblastí v podniku sa môže začať ihneď pracovať na ich zlepšení. Okrem svojho vlastného finančného zdravia zaujíma podnik aj finančné zdravie jeho obchodných partnerov. Pri svojich dodávateľoch sleduje či budú schopní dodávať požadované vstupy včas a v určenej kvalite. Podnik by mal diverzifikovať riziko a zabezpečiť si aspoň dvoch alebo troch kľúčových dodávateľov, aby v prípade výpadku jedného z nich, nemusel prerušiť, v horšom prípade zrušiť, svoju činnosť.

Pre podniky je dôležité aj správne nastavenie limitov obchodných úverov. Limity by mali byť nastavené tak, aby bol čo najmenší počet pohľadávok po lehote splatnosti, a aby sa minimalizovali nedobytné pohľadávky. Riadenie pohľadávok zahŕňa analýzu subjektov, ktorým bude poskytnutý obchodný úver. Aby podnik dosiahol priaznivú kvalitatívnu štruktúru pohľadávok, musí zodpovedne pristúpiť k pohľadávkam už pri výbere odberateľov a využiť hodnotenie bonity klienta. Pri hodnotení kreditného rizika sa využíva napríklad rating odberateľov. Interný model ratingového hodnotenia bonity odberateľov je použiteľný pre malé i veľké podniky. Umožňuje zjednodušiť, urýchliť a spresniť prácu s pohľadávkami a upozorňuje na prípadný rast rizika platobnej neschopnosti odberateľov. Stanovenie ratingu odberateľov a kategorizovanie zákazníkov do jednotlivých ratingových tried podľa rizika insolventnosti, sa využíva najmä pri podnikateľských subjektoch, ktoré majú veľký počet odberateľov. Výhodou je, že ratingový model si môže každý podnik prispôbiť svojim potrebám. Pri existujúcich odberateľoch môže v ratingu zohľadniť doterajšie skúsenosti s ich platobnou disciplínou.

Podľa Markoviča „pri vyčíslení celkovej bonity odberateľa využívame tieto údaje:

- *finančné ukazovatele založené na analýze finančných výkazov,*
- *nefinančné informácie, napríklad riziko odvetvia a krajiny, postavenie na trhu, správy o exekučných konaniach, súdnych sporoch a podobne.“*

Na základe toho môžeme povedať, že ratingový systém je založený na kombinácii finančnej analýzy odberateľa (kvantitatívna stránka) a hodnotenia jeho kvalitatívnych charakteristík.

Kvalitatívna analýza je nevyhnutnou súčasťou celkovej analýzy podniku. Spočíva v rozbere nefinančných externých a interných faktorov pôsobiach na podnikovú výkonnosť. Podnik je potrebné analyzovať vo vzťahu k jeho okoliu, zhodnotiť vnútorné možnosti subjektu a vyhodnotiť ďalší smer a orientáciu jeho vývoja. Celkovú analýzu prostredia získame vyhodnotením externých a interných faktorov pôsobiach na podnik.

Strategické príležitosti a hrozby vieme identifikovať diagnostikou externého prostredia. Vonkajšie okolie podniku sa delí na makroprostredie a mikroprostredie. Makroprostredie predstavuje také okolie podniku, ktoré ovplyvňuje s rôznou intenzitou všetky podniky v okolí. Sú to napríklad politické, ekonomické, technologické a iné vplyvy. Mikroprostredie sa zaoberá analýzou odvetvia, v ktorom podnik pôsobí, a to najmä konkurenčným prostredím. Odvetvie môžeme definovať ako skupinu podnikov, ktoré produkujú podobné alebo zameniteľné tovary a poskytujú rovnaké alebo podobné služby. Za najbližšie konkurenčné prostredie sa považujú subjekty z rovnakého odvetvia.

Interná diagnostika podniku hodnotí silné a slabé stránky a skúma kvalitu a množstvo vstupných zdrojov, ktorými podnik disponuje. Rozhodujúcimi prvkami interného prostredia sú manažment, výrobný proces, formálne a neformálne vzťahy, podniková kultúra (hodnoty a postoje pracovníkov), technika a technológia atď.

Celkovou analýzou prostredia zistíme podnikový potenciál podniku, jeho silné a slabé stránky, konkurenčné výhody (analýza externých faktorov) a zároveň analýzou interného prostredia určíme, ako manažment využíva príležitosti vonkajšieho prostredia a ako sa snaží predchádzať rizikám. (Markovič P., 2015)

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom diplomovej práce je zistiť, ako sa stanovuje obdobie, na ktoré bude odberateľom poskytnutý obchodný úver, aby podnik predišiel druhotnej platobnej neschopnosti.

Účtovné jednotky využívajú finančnú analýzu nielen na hodnotenie svojho podniku, ale aj na hodnotenie obchodných partnerov. Naším cieľom je zistiť či existuje riziko, že odberateľ svoje záväzky nezaplatí včas. V diplomovej práci zhodnotíme finančné zdravie skúmaných podnikov na základe finančnej analýzy. Zo zistených výsledkov určíme či je riziko nezaplatenia pohľadávok vysoké. Chceli by sme odpovedať na otázku či je možné využiť rovnaký postup stanovenia úverových limitov pre odberateľov v mikro účtovnej jednotke ako vo veľkej účtovnej jednotke. Napokon budeme zisťovať, aké nefinančné činitele vplývajú na platobnú schopnosť odberateľov. Cieľom diplomovej práce je preskúmať riziká, ktoré vplývajú na platobnú neschopnosť odberateľov, ktorá následne môže zapríčiniť platobnú neschopnosť samotného podniku, pretože nebude mať dostatok peňažných prostriedkov na zaplatenie svojich záväzkov.

Na dosiahnutie hlavného cieľa sme si stanovili čiastkové ciele:

- vykonanie finančnej analýzy v mikro účtovnej jednotke a veľkej účtovnej jednotke za posledné tri účtovné obdobia,
- hodnotenie finančnej situácie pomocou Altmanovho Z-score,
- zhodnotenie politiky tvorby opravných položiek,
- identifikácia rizík, ktoré vplývajú na bonitu klienta a nedajú sa zistiť pomocou finančnej analýzy,
- zatriedenie odberateľov do skupín podľa ratingového modelu odberateľov,
- určenie dĺžky obdobia obchodného úveru pre odberateľov.

Pri písaní diplomovej práce sme použili viacero postupov a metód skúmania, ktoré sa navzájom prelínali a dopĺňali.

Ako prvé bolo potrebné zhromaždiť dostatočné množstvo informácií o problematike dĺžky obdobia obchodného úveru pre odberateľov. Okrem domácej literatúry, zdrojov zo zahraničia a vedomostí nadobudnutých počas štúdia na univerzite,

sme využili aj národnú úpravu v oblasti pohľadávok a tvorby opravných položiek k pohľadávkam. Zo získaných zdrojov sme selekciou vybrali a použili iba relevantné informácie. Tie sme následne prezentovali v prvej časti diplomovej práce. V tretej kapitole sme analyzovali finančné a nefinančné údaje v dvoch účtovných jednotkách. Nadobudnuté poznatky sme pomocou syntézy spojili a určili sme faktory, ktoré sú potrebné na zistenie dĺžky obdobia poskytnutia obchodného úveru. Zistené údaje sme metódou komparácie porovnali. Do tretej kapitoly sme zaradili tabuľky a obrázky, na prehľadnejšie prezentovanie vstupných údajov aj výsledkov, ktoré sme zistili.

Na splnenie cieľa diplomovej práce bolo potrebné vykonať finančnú analýzu dvoch odberateľov, zhodnotiť politiku tvorby opravných položiek a preskúmať nefinančné údaje o spoločnostiach. V diplomovej práci sme nepoužili skutočné názvy účtovných jednotiek. Väčšinu informácií o spoločnostiach sme získali z verejne dostupných zdrojov, časť zdrojov bola získaná od manažmentu spoločností metódami dopytovania a zisťovania. Metódou analýzy, dedukcie a indukcie sme jednotlivé informácie skúmali. V celej práci bola použitá metóda prezentácie informácií.

3 Výsledky práce a diskusia

3.1 Finančná analýza v podniku

Účtovná jednotka VD s.r.o., ktorá poskytuje servis počítačov, sa rozhodla vykonať finančnú analýzu dvoch svojich najväčších odberateľov, aby zistila či sú schopní v nasledujúcich obdobiach splácať svoje záväzky. Obaja odberatelia majú zahraničné vlastníctvo, spoločnosti boli založené v roku 1993 a pôsobia v rovnakom odvetví - poradenstva týkajúceho sa počítačov. Jedna účtovná jednotka – S-S s.r.o. je mikro účtovnou jednotkou, druhá účtovná jednotka S1S s.r.o. je veľkou účtovnou jednotkou, ktorá má podľa zákona o účtovníctve povinnosť auditu. Pri analýze sme zohľadňovali verejne dostupné údaje z účtovných závierok oboch spoločností.

3.1.1 Finančná analýza v mikro účtovnej jednotke

Podkladom na vykonanie finančnej analýzy v účtovnej jednotke S-S s.r.o. je súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky.

Tabuľka č. 6 – Vybrané vstupné údaje k analýze v účtovnej jednotke S-S s.r.o. (údaje v eur)

	2015	2016	2017
Tržby z predaja výrobkov a služieb	651 098	686 218	672 420
Nákladové úroky	9 237	8 147	6 466
Obežný majetok	105 383	110 861	111 698
Krátkodobé pohľadávky	3 629	5 083	834
Pohľadávky z obchodného styku²	0	2 800	0
Zásoby	31	55	33
Krátkodobý finančný majetok	101 723	105 723	110 831
Majetok spolu	105 383	110 861	111 698
Vlastné imanie	64 296	68 643	70 856
Základné imanie	16 597	16 597	16 597

² Spoločnosť nemá žiadne nedobytné pohľadávky.

Nerozdelený zisk minulých rokov	42 136	45 808	50 155
Výsledok hospodárenia pred zdanením	6 554	7 229	5 093
Krátkodobé záväzky³	41 087	42 218	40 842
Krátkodobé záväzky z obchodného styku	164	284	261
EBIT	6 554	7 229	5 093

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovnej závierky

Keďže výška krátkodobých záväzkov z obchodného styku predstavuje iba veľmi malé percento z celkových krátkodobých záväzkov, predpokladáme, že spoločnosť S-S s.r.o. svoje záväzky z obchodného styku spláca načas. Veľkú časť krátkodobých záväzkov tvoria záväzky voči zamestnancom a inštitúciám sociálneho a zdravotného poistenia, ktoré budú v nasledujúcom účtovnom období uhradené. V účtovnej závierke v poznámkach spoločnosť uvádza, že všetky záväzky majú zostatkovú dobu splatnosti do jedného roka a záväzky nie sú po lehote splatnosti. Tržby spoločnosti boli za posledné tri roky stabilné, najvyššie tržby dosiahla spoločnosť v roku 2016 vo výške 686 218 eur, naopak najnižšie tržby dosiahla v roku 2015 v sume 651 098 eur.

Veľkosť čistého pracovného kapitálu (ďalej len „ČPK“) závisí od veľkosti obežného majetku a krátkodobých záväzkov.

$$\check{CPK}_{2015} = 105\,383 - 41\,087 = 64\,296 \text{ eur}$$

$$\check{CPK}_{2016} = 110\,861 - 42\,218 = 68\,643 \text{ eur}$$

$$\check{CPK}_{2017} = 111\,698 - 40\,842 = 70\,856 \text{ eur}$$

$$\text{Zmena } \check{CPK}_{2016/2015} = (68\,648 / 64\,296 * 100) - 100 = 6,79\%$$

$$\text{Zmena } \check{CPK}_{2017/2016} = (70\,856 / 68\,643 * 100) - 100 = 3,22\%$$

Zistili sme, že spoločnosť S-S s.r.o. mala v roku 2017 výšku ČPK 70 856 eur, čo predstavuje nárast oproti roku 2016 o 3,22 %. Výška ČPK v roku 2016 bola 68 643 eur, teda o 6,79 % viac ako v roku 2015. ČPK predstavuje voľnú časť obežného majetku (zásob, krátkodobých pohľadávok a finančného majetku), ktorá nie je viazaná krátkodobými záväzkami. Z uvedeného výpočtu môžeme usúdiť, že spoločnosť má dostatočné zdroje na splnenie krátkodobých záväzkov a aj v prípade, že by sa jej

³ Krátkodobé záväzky spoločnosti sa rovnajú celkovým záväzkom, keďže spoločnosť nevykazuje žiadne dlhodobé záväzky.

krátkodobé závazky zvýšili, nemala by mať problém s ich úhradou pomocou obežného majetku.

Pri hodnotení platobnej schopnosti odberateľa, sme využili aj ukazovatele aktivity, ukazovateľ zadlženosti a ukazovatele likvidity.

Ukazovatele aktivity a ukazovatele zadlženosti

$$\text{Obrat aktív}_{2015} = 651\,098 / 105\,383 = 6,18$$

$$\text{Obrat aktív}_{2016} = 686\,218 / 110\,861 = 6,19$$

$$\text{Obrat aktív}_{2017} = 672\,420 / 110\,698 = 6,07$$

$$\text{Celková zadlženosť}_{2015} = 41\,087 / 105\,383 * 100 = 38,99 \%$$

$$\text{Celková zadlženosť}_{2016} = 42\,218 / 110\,861 * 100 = 38,08 \%$$

$$\text{Celková zadlženosť}_{2017} = 40\,842 / 110\,698 * 100 = 36,89 \%$$

$$\text{Úrokové krytie}_{2015} = (6\,554 + 9\,237) / 9\,237 = 1,71$$

$$\text{Úrokové krytie}_{2016} = (7\,229 + 8\,147) / 8\,147 = 1,89$$

$$\text{Úrokové krytie}_{2017} = (5\,093 + 6\,466) / 6\,466 = 1,79$$

Ukazovateľ obrat aktív má v spoločnosti S-S s.r.o. za posledné tri roky vysoké hodnoty. V prvej kapitole diplomovej práce sme uviedli, že tento ukazovateľ by mal mať hodnotu minimálne 1. Keďže v spoločnosti S-S s.r.o. má hodnotu väčšiu ako 6, znamená to, že spoločnosť svoj majetok využíva efektívne a majetok sa obráti viac ako 6-krát za rok. V roku 2017 hodnota obratu aktív mierne klesla oproti rokom 2016 a 2015, ale jeho výška stále presahovala hodnotu 6.

Spoločnosť S-S s.r.o. vykázala pohľadávky z obchodného styku v obdobiach 2015 a 2017 vo výške 0 a v roku 2016 vo výške 2 800 eur. Keďže spoločnosť nevykonáva svoju činnosť sezónne, ale rovnomerne počas celého roka a tržby v roku 2015 boli vo výške 651 098 eur, v roku 2016 vo výške 686 281 eur a v roku 2017 vo výške 672 420 eur, môžeme povedať, že spoločnosť S-S s.r.o. neposkytuje svojim zákazníkom žiadny obchodný úver. Pohľadávky voči odberateľom sú teda splatné okamžite, zákazníci za poskytnuté služby platia ihneď po ich dodaní. Z uvedeného vyplýva, že spoločnosti nehrozí, že by sa dostala do platobnej neschopnosti z dôvodu, že nebudú uhradené jej pohľadávky.

Celková zadlženosť podniku každý rok klesala, čo je z pohľadu veriteľov a stability podniku dobrý signál. Účtovná jednotka financuje svoj majetok viac z vlastných zdrojov ako z cudzích. Odporúča sa, aby spoločnosti financovali svoj majetok najmenej na 30 % z vlastných zdrojov a zvyšok z cudzích zdrojov. Spoločnosť S-S s.r.o. financuje svoj majetok z cudzích zdrojov iba približne na 38 % a táto hodnota za posledné tri roky každý rok klesala. Pokles podielu financovania z cudzích zdrojov bol spôsobený najmä každoročným zvýšením nerozdeleného zisku minulých rokov, pričom výška záväzkov zostala stabilná. Účtovná jednotka by mala zvážiť či nezvýši zadlženosť, pretože cena cudzích zdrojov je nižšia ako cena vlastných zdrojov.

Úrokové krytie vypovedá o tom či je podnik schopný zaplatiť úroky pomocou vyprodukovaného zisku. Ak ukazovateľ dosiahne hodnotu väčšiu ako 1, účtovná jednotka nemá problém zaplatiť úroky pomocou zisku. V spoločnosti S-S s.r.o. bol ukazovateľ úrokového krytia v rokoch 2015 – 2017 vždy väčší ako 1, čo je spôsobené tým, že každý rok dosiahol zisk a nákladové úroky sa každý rok znížili.

Ukazovatele likvidity

$$\text{Bežná likvidita}_{2015} = 105\,383 / 41\,087 = 2,56$$

$$\text{Bežná likvidita}_{2016} = 110\,861 / 42\,218 = 2,63$$

$$\text{Bežná likvidita}_{2017} = 110\,698 / 40\,842 = 2,71$$

$$\text{Pohotovú likviditu}_{2015} = (105\,383 - 31) / 41\,087 = 2,56$$

$$\text{Pohotovú likviditu}_{2016} = (110\,861 - 55) / 42\,218 = 2,62$$

$$\text{Pohotovú likviditu}_{2017} = (110\,698 - 33) / 40\,842 = 2,70$$

$$\text{Hotovostná likvidita}_{2015} = 101\,723 / 41\,087 = 2,48$$

$$\text{Hotovostná likvidita}_{2016} = 105\,723 / 42\,218 = 2,50$$

$$\text{Hotovostná likvidita}_{2017} = 110\,831 / 40\,842 = 2,71$$

Bežná likvidita podniku v roku 2015 je 2,56. To znamená, že spoločnosť S-S s.r.o. má obežný majetok 2,56-krát väčší ako krátkodobé záväzky a bola by schopná uspokojiť svojich veriteľov 2,56-krát, ak by celý svoj obežný majetok premenila na peniaze. Hodnota bežnej likvidity sa za posledné tri roky každý rok zvyšovala a v roku 2017 dosiahla výšku 2,71. Spoločnosť by teda nemala mať žiadny problém so splácaním svojich krátkodobých záväzkov.

Odporúčaná hodnota ukazovateľa pohotovú likvidita je 0,7-1. Ak je výsledok rovný 1, spoločnosť dokáže splatiť krátkodobé záväzky bez toho, aby bola donútená predat' svoje zásoby. V spoločnosti S-S s.r.o. v roku 2015 mal tento ukazovateľ hodnotu 2,56, pohotovú likvidita v roku 2016 bola vo výške 2,62 a v roku 2017 až vo výške 2,70. Hodnota ukazovateľa je teda značne vyššia ako je odporúčaná hodnota a navyše každý rok rastie. Podnik by mal prehodnotiť či je preň výhodné mať viazanú veľkú časť majetku vo forme pohotových prostriedkov, ktoré prinášajú minimálny úrok.

Hodnota ukazovateľa hotovostná likvidita vysoko presahuje odporúčanú hodnotu 0,2. Spoločnosť S-S s.r.o. má veľmi vysoký stav peňažných prostriedkov v pokladni a na bankových účtoch, ktoré jej prinášajú iba veľmi malé úroky.

Ukazovatele rentability

$$ROCE_{2015} = 6\,554 / 64\,296 = 0,10 \text{ eur}$$

$$ROCE_{2016} = 7\,229 / 68\,643 = 0,11 \text{ eur}$$

$$ROCE_{2017} = 5\,093 / 70\,856 = 0,07 \text{ eur}$$

$$ROA_{2015} = 6\,554 / 105\,383 = 0,06 \text{ eur}$$

$$ROA_{2016} = 7\,229 / 110\,861 = 0,07 \text{ eur}$$

$$ROA_{2017} = 5\,093 / 111\,698 = 0,05 \text{ eur}$$

$$ROS_{2015} = 6\,554 / 651\,098 = 0,01 \text{ eur}$$

$$ROS_{2016} = 7\,229 / 686\,218 = 0,01 \text{ eur}$$

$$ROS_{2017} = 5\,093 / 672\,420 = 0,01 \text{ eur}$$

V spoločnosti S-S s.r.o. sa rentabilita investovaného kapitálu (ROCE) rovná rentabilite vlastného kapitálu (ROE). Je to spôsobené tým, že podnik nemá na strane pasív vykázané žiadne rezervy, dlhodobé záväzky ani dlhodobé bankové úvery. Z jedného eura investovaného akcionármi dosiahol podnik v roku 2015 zisk 0,10 eur, v roku 2016 sa dosiahnutý zisk zvýšil na 0,11 eur a v roku 2017 klesol na 0,7 eur.

Rentabilita aktív (ROA) dosahuje podobný vývoj ako rentabilita vlastného kapitálu a rentabilita investovaného kapitálu. V roku 2015 na jedno euro majetku pripadalo 0,06 eur zisku, v roku 2016 sa podiel zisku pripadajúci na jedno euro majetku zvýšil na 0,07 eur a v roku 2017 klesol na 0,05 eur.

Rentabilita tržieb bola v rokoch 2015 – 2017 rovnaká, na jedno euro tržieb pripadalo 0,01 eur zisku.

3.1.2 Finančná analýza vo veľkej účtovnej jednotke

Tabuľka č. 7 – Vstupné údaje k analýze v účtovnej jednotke S1S s.r.o. (údaje v eur)

	2015	2016	2017
Tržby z predaja tovaru	9 008 453	8 420 373	11 792 142
Tržby z predaja služieb	8 966 161	9 460 304	9 472 665
Tržby spolu	17 974 614	17 880 677	21 264 807
Nákladové úroky	21 469	49 511	25 557
Krátkodobé pohľadávky	7 508 854	10 665 974	13 787 105
Z toho pohľadávky z obchodného styku	7 464 109	13 757 951	10 488 033
Zásoby	262 935	191 547	188 057
Obežný majetok spolu	8 885 106	11 864 997	14 328 405
Finančné účty	31 619	1 129	16 818
Majetok spolu	11 210 714	13 676 806	16 526 334
Vlastné imanie	4 386 685	4 566 401	4 776 680
Základné imanie	1 659 696	1 659 696	1 659 696
Nerozdelený zisk minulých rokov	14 635	17 884	97 598
Výsledok hospodárenia pred zdanením	173 648	278 516	428 445
Dlhodobé záväzky	175	1 989	1 385
Dlhodobé rezervy	0	195 960	0
Krátkodobé záväzky	4 739 676	7 494 960	9 449 575
Krátkodobé záväzky z obchodného styku	3 744 446	6 937 568	8 380 227
Bežné bankové úvery	1 217 187	937 491	1 265 193
Záväzky spolu	6 636 276	9 069 162	11 370 153
EBIT	362 631	409 888	886 516

Zdroj: vlastné spracovanie podľa účtovnej závierky

Spoločnosť S1S s.r.o. neeviduje vo svojom účtovníctve žiadne nedobytné pohľadávky. Údaje v Tabuľke č. 7 sú uvedené v netto výške.

V nasledujúcej časti vykonáme finančnú analýzu účtovnej jednotky S1S s.r.o. Prvým vypočítaným ukazovateľom je čistý pracovný kapitál.

$$\check{CPK}_{2015} = 8\,885\,106 - 4\,739\,676 = 4\,145\,430 \text{ Eur}$$

$$\check{CPK}_{2016} = 11\,864\,997 - 7\,494\,960 = 4\,370\,037 \text{ Eur}$$

$$\check{CPK}_{2017} = 14\,328\,405 - 9\,449\,575 = 4\,878\,830 \text{ Eur}$$

$$\text{Zmena } \check{CPK}_{2016/2015} = (4\,370\,037 / 4\,145\,430 * 100) - 100 = 5,42 \%$$

$$\text{Zmena } \check{CPK}_{2017/2016} = (4\,878\,830 / 4\,370\,037 * 100) - 100 = 11,64 \%$$

$$\text{Čisté pohotov\acute{e} prostriedky}_{2015} = 31\,619 - 4\,739\,676 = -4\,708\,057$$

$$\text{Čisté pohotov\acute{e} prostriedky}_{2016} = 1\,129 - 7\,494\,960 = -7\,493\,831$$

$$\text{Čisté pohotov\acute{e} prostriedky}_{2017} = 16\,818 - 9\,449\,575 = -9\,432\,757$$

V spoločnosti S1S s.r.o. je obežný majetok väčší ako krátkodobé záväzky. To znamená, že účtovná jednotka je schopná splatiť svoje krátkodobé záväzky obežným majetkom. V roku 2016 sa čistý pracovný kapitál zvýšil oproti roku 2015 o 5,42 % a v roku 2017 oproti roku 2016 o 11,64 %. Spoločnosti sa v sledovanom období podarilo zvýšiť hodnotu obežného majetku o viac ako hodnotu krátkodobých záväzkov.

Podnik síce má svoje krátkodobé záväzky pokryté obežným majetkom, ale hodnoty čistých pohotových prostriedkov sú záporné. Účtovná jednotka nie je schopná svoje krátkodobé záväzky uhradiť pohotovými prostriedkami, keďže v roku 2015 krátkodobé záväzky prevyšovali pohotov\acute{e} prostriedky o 4 708 057 eur a rozdiel každý rok rastie. V roku 2017 boli krátkodobé záväzky oproti pohotovým prostriedkom väčšie o 9 432 757 eur. Účtovná jednotka by sa mala snažiť tento rozdiel znížiť

Ukazovatele aktivity a ukazovatele zadlženosti

$$\text{Obrat aktív}_{2015} = 17\,974\,614 / 4\,739\,676 = 3,79$$

$$\text{Obrat aktív}_{2016} = 17\,880\,677 / 7\,494\,960 = 2,39$$

$$\text{Obrat aktív}_{2017} = 21\,264\,807 / 9\,449\,575 = 2,25$$

$$\text{Doba splatnosti pohľadávok}_{2015} = 7\,464\,109 / (17\,974\,614 / 360) = 150 \text{ dní}$$

Doba splatnosti pohľadávok₂₀₁₆ = 13 757 951 / (17 880 677 / 360) = 276 dní

Doba splatnosti pohľadávok₂₀₁₇ = 10 488 033 / (21 264 807 / 360) = 177 dní

*Celková zadlženosť₂₀₁₅ = 6 636 276 / 11 210 714 * 100 = 59,19 %*

*Celková zadlženosť₂₀₁₆ = 9 069 162 / 13 676 806 * 100 = 66,31 %*

*Celková zadlženosť₂₀₁₇ = 11 370 153 / 16 526 334 * 100 = 68,80 %*

Úrokové krytie₂₀₁₅ = (173 648 + 21 469) / 21 469 = 9,09

Úrokové krytie₂₀₁₆ = (278 516 + 49 511) / 49 511 = 6,63

Úrokové krytie₂₀₁₇ = (428 445 + 25 557) / 25 557 = 17,76

Ukazovateľ obratu aktív od roku 2015 každý rok klesal. Jeho hodnota však bola vždy väčšia ako odporúčaná hodnota. Podnik teda hospodári efektívne a majetok sa v podniku obrátil viac ako 1-krát. Spoločnosť S1S s.r.o. má veľmi dlhú priemernú dobu splatnosti pohľadávok. Napriek tomu, že doba splatnosti pohľadávok je s odberateľmi dohodnutá na 30 dní, priemerná doba splatnosti pohľadávok bola v roku 2015 až 150 dní, v roku 2016 276 dní a v roku 2017 bola priemerná doba splatnosti pohľadávok 177 dní. Tento vysoký rozdiel bol spôsobený tým, že jeden z najväčších odberateľov spoločnosti svoje záväzky nesplácal v dohodnutých termínoch. Spoločnosť S1S s.r.o. prostredníctvom svojho právneho zástupcu podala na tohto odberateľa v roku 2016 žalobu na zaplatenie splatných pohľadávok voči spoločnosti S1S s.r.o., pričom súdny spor stále trvá. Pohľadávka voči ďalšiemu odberateľovi bola prihlásená do konkurzného konania, nakoľko sa daná spoločnosť dostala do konkurzu.

Spoločnosť S1S s.r.o. bola v roku 2015 financovaná na 59,19 % z cudzích zdrojov, pričom podiel financovania z cudzích zdrojov každý rok rástol a v roku 2017 bola financovaná z cudzích zdrojov na 68,80 %. Podnik sa pohybuje okolo odporúčanej hodnoty a svoj majetok financuje z cudzích zdrojov približne na 70 %. Mal by si dávať pozor, aby príliš neprekročil odporúčanú hodnotu zadlženosti spoločnosti, pretože neskôr by mohol mať problém so získaním dodatočných cudzích zdrojov a musel by navýšiť vlastný kapitál.

Úrokové krytie spoločnosti je veľmi dobré. V roku 2015 dosiahol ukazovateľ hodnotu 9,09, v roku 2016 klesol na 6,63. Pokles bol spôsobený nárastom nákladových úrokov o viac ako 2-násobok oproti predchádzajúcemu obdobiu. Zisk v roku 2016 tiež vzrástol, ale nie až tak významne, ako nákladové úroky. V roku 2017 bolo úrokové krytie

veľmi dobré. Spoločnosť sa nemusí obávať, že by z vyprodukovaného zisku nebola schopná uhradiť nákladové úroky, pretože ukazovateľ úrokového krytia bol vo výške 17,76. Môžeme skonštatovať, že spoločnosti sa darilo a okrem toho, že by bola zo zisku schopná bez problémov uhradiť nákladové úroky, môže zisk použiť na ďalšie rozvíjanie podniku a aj na výplatu dividend.

Ukazovatele likvidity

$$\text{Bežná likvidita}_{2015} = 8\,885\,106 / 4\,739\,676 = 1,87$$

$$\text{Bežná likvidita}_{2016} = 11\,864\,997 / 7\,494\,960 = 1,58$$

$$\text{Bežná likvidita}_{2017} = 14\,328\,405 / 9\,449\,575 = 1,52$$

$$\text{Pohotovú likviditu}_{2015} = (8\,885\,106 - 262\,935) / 4\,739\,676 = 1,82$$

$$\text{Pohotovú likviditu}_{2016} = (11\,864\,997 - 191\,547) / 7\,494\,960 = 1,56$$

$$\text{Pohotovú likviditu}_{2017} = (14\,328\,405 - 188\,057) / 9\,449\,575 = 1,50$$

$$\text{Hotovostná likvidita}_{2015} = 31\,619 / 4\,739\,676 = 0$$

$$\text{Hotovostná likvidita}_{2016} = 1\,129 / 7\,494\,960 = 0$$

$$\text{Hotovostná likvidita}_{2017} = 16\,818 / 9\,449\,575 = 0$$

Ak by podnik celý svoj obežný majetok premenil na peniaze, bol by schopný uspokojiť svojich veriteľov 1,87-krát v roku 2015, v roku 2016 by to bolo 1,58-krát a v roku 2017 1,52-krát. Odporúčaná hodnota ukazovateľa bežná likvidita je 1,6 – 2,5. Podnik sa síce blíži k odporúčanej hodnote, ale vzhľadom k tomu, že ukazovateľ bežná likvidita každý rok klesal, mal by sa podnik snažiť zlepšovať hodnotu tohto ukazovateľa.

Odporúčaná hodnota ukazovateľa pohotovú likviditu je 0,7-1. Podnik tieto odporúčané hodnoty každý rok prekračuje, aj keď každý rok sa hodnota ukazovateľa znižuje. Ak by podnik musel splatiť svoje krátkodobé záväzky, mohol by tak urobiť bez nutnosti predať zásoby.

Hotovostná likvidita v podniku je veľmi zlá. Podnik by vôbec nebol schopný uhradiť svoje krátkodobé záväzky pomocou peňazí v pokladni alebo na bankových účtoch. Ukazovatele hotovostná likvidita (pomerový ukazovateľ) a čisté pohotovú prostriedky (absolútny ukazovateľ) spolu súvisia. Rovnako ako sme zhodnotili pri čistých pohotovú prostriedkoch aj ukazovateľ hotovostnej likvidity by sa mala účtovná jednotka snažiť zlepšiť.

Ukazovatele rentability

$$ROCE_{2015} = 362\,631 / (4\,386\,685 + 175 + 0) = 0,08 \text{ eur}$$

$$ROCE_{2016} = 409\,888 / (4\,566\,401 + 1\,989 + 195\,960) = 0,09 \text{ eur}$$

$$ROCE_{2017} = 886\,516 / (4\,776\,680 + 1\,385 + 0) = 0,19 \text{ eur}$$

$$ROE_{2015} = 362\,631 / 4\,386\,685 = 0,08 \text{ eur}$$

$$ROE_{2016} = 409\,888 / 4\,566\,401 = 0,09 \text{ eur}$$

$$ROE_{2017} = 886\,516 / 4\,776\,680 = 0,19 \text{ eur}$$

$$ROA_{2015} = 362\,631 / 11\,210\,714 = 0,03 \text{ eur}$$

$$ROA_{2016} = 409\,888 / 13\,676\,806 = 0,03 \text{ eur}$$

$$ROA_{2017} = 886\,516 / 16\,526\,334 = 0,05 \text{ eur}$$

$$ROS_{2015} = 362\,631 / 17\,974\,614 = 0,02 \text{ eur}$$

$$ROS_{2016} = 409\,888 / 17\,880\,677 = 0,02 \text{ eur}$$

$$ROS_{2017} = 886\,516 / 21\,264\,807 = 0,04 \text{ eur}$$

Z jedného eura investovaného kapitálu dosiahol podnik v roku 2015 zisk 0,08 eur. Každý rok sa zisk z jedného eura investovaného kapitálu zvyšoval. V roku 2016 dosiahol hodnotu 0,09 eur. V roku 2017 dosiahla spoločnosť zisk pred zdanením viac ako dvojnásobne vyšší ako v roku 2016. To spôsobilo zvýšenie zisku z jedného eura investovaného kapitálu na 0,19 eur. Výsledky rentability vlastného kapitálu sú rovnaké ako výsledky rentability investovaného kapitálu. Napriek tomu, že spoločnosť S1S s.r.o. financuje časť majetku z dlhodobých cudzích zdrojov, tieto sumy sú také nevýznamné, že neovplyvnia výšku ukazovateľov rentability vlastného kapitálu a rentabilitu investovaného kapitálu.

V roku 2015 a 2016 pripadalo na jedno euro majetku 0,03 eur zisku. Rovnako ako pri rentabilite investovaného kapitálu v roku 2017 sa zisk pripadajúci na jedno euro majetku zvýšil. V spoločnosti S1S s.r.o. sa okrem každoročného zvýšenia zisku pred zdanením zvýšila aj celková hodnota majetku.

Rentabilita tržieb bola v sledovanom období stabilná. Na jedno euro tržieb pripadalo 0,02 eur zisku v roku 2015 a 2016, v roku 2017 bol zisk pripadajúci na jedno euro tržieb vo výške 0,04 eur.

3.2 Altmanovo Z-score

Altmanovo Z-score je medzinárodne uznávaný model vyvinutý v Amerike v roku 1968, ktorého úlohou je predpovedať potenciálnu krízu v podniku. V diplomovej práci sme vyčíslili výšku Altmanovho Z-score pre spoločnosti S-S s.r.o. aj pre spoločnosť S1S s.r.o. za roky 2015 – 2017. Keďže obe spoločnosti nie sú obchodované na finančných trhoch, pri analýze sme využili model Altmanova analýza pre spoločnosti neobchodované na finančných trhoch. Vstupné údaje k analýze sú rovnaké ako v kapitole 4.1 Finančná analýza v podniku.

Altmanova analýza pre spoločnosť S-S s.r.o. (rok 2015)

$$X_1 = 0,717 * (64\,296 / 105\,383) = 0,437$$

$$X_2 = 0,847 * (42\,136 / 105\,383) = 0,339$$

$$X_3 = 3,107 * (6\,554 / 105\,383) = 0,193$$

$$X_4 = 0,42 * (16\,597 / 41\,087) = 0,170$$

$$X_5 = 0,998 * (651\,098 / 105\,383) = 6,166$$

$$Z_{2015} = 0,437 + 0,339 + 0,193 + 0,170 + 6,166 = 7,305$$

Altmanova analýza pre spoločnosť S-S s.r.o. (rok 2016)

$$X_1 = 0,717 * (68\,643 / 110\,861) = 0,444$$

$$X_2 = 0,847 * (45\,808 / 110\,861) = 0,350$$

$$X_3 = 3,107 * (7\,229 / 110\,861) = 0,203$$

$$X_4 = 0,42 * (16\,597 / 42\,218) = 0,165$$

$$X_5 = 0,998 * (686\,098 / 110\,861) = 6,176$$

$$Z_{2016} = 0,444 + 0,350 + 0,203 + 0,165 + 6,176 = 7,338$$

Altmanova analýza pre spoločnosť S-S s.r.o. (rok 2017)

$$X_1 = 0,717 * (70\,856 / 111\,698) = 0,455$$

$$X_2 = 0,847 * (50\,155 / 111\,698) = 0,380$$

$$X_3 = 3,107 * (5\,093 / 111\,698) = 0,142$$

$$X_4 = 0,42 * (16\,597 / 40\,842) = 0,171$$

$$X_5 = 0,998 * (672\,420 / 111\,698) = 6,008$$

$$Z_{2017} = 0,455 + 0,380 + 0,142 + 0,171 + 6,008 = 7,156$$

Tabuľka č. 8 – Hodnota Altmanovho Z-score
v spoločnosti S-S s.r.o. za roky 2015 – 2017

Rok	Hodnota Altmanovho Z-score
2015	7,305
2016	7,338
2017	7,156

Zdroj: vlastné spracovanie

Podľa Altmanovho Z-score, ak podnik dosahuje hodnoty nad 2,9, ide o podnik bonitný. Spoločnosť S-S s.r.o. môžeme označiť ako bonitnú, keďže hodnoty Altmanovho Z-score prevyšujú hodnotu 7,3 a za posledné tri roky sú stabilné. V roku 2017 hodnota Altmanovho Z-score mierne klesla, ale stále bola vyššia ako 7,1. Žiadny z čiastkových výsledkov nedosiahol záporné hodnoty. Najlepšie výsledky dosiahla spoločnosť pri ukazovateli X_5 – podiel tržieb na celkovom majetku, ktorý každoročne presiahol hodnotu 6. Najmä vďaka tomuto ukazovateľu dosahuje podnik také pozitívne výsledné hodnoty Altmanovho Z-score. Na základe výsledkov Altmanovho Z-score môžeme konštatovať, že finančná situácia v podniku je stabilná a ani v budúcnosti sa neočakávajú finančné problémy.

Altmanova analýza pre spoločnosť S1S s.r.o. (rok 2015)

$$X_1 = 0,717 * (4\,145\,430 / 11\,210\,714) = 0,265$$

$$X_2 = 0,847 * (14\,635 / 11\,210\,714) = 0,001$$

$$X_3 = 3,107 * (362\,631 / 11\,210\,714) = 0,101$$

$$X_4 = 0,42 * (1\,659\,696 / 6\,636\,276) = 0,105$$

$$X_5 = 0,998 * (17\,974\,614 / 11\,210\,714) = 1,600$$

$$Z_{2015} = 0,265 + 0,001 + 0,101 + 0,105 + 1,600 = 2,072$$

Altmanova analýza pre spoločnosť S1S s.r.o. (rok 2016)

$$X_1 = 0,717 * (4\,370\,037 / 13\,676\,806) = 0,229$$

$$X_2 = 0,847 * (17\,884 / 13\,676\,806) = 0,001$$

$$X_3 = 3,107 * (409\,888 / 13\,676\,806) = 0,093$$

$$X_4 = 0,42 * (1\,659\,696 / 9\,069\,162) = 0,077$$

$$X_5 = 0,998 * (17\,880\,677 / 13\,676\,806) = 1,305$$

$$Z_{2016} = 0,229 + 0,001 + 0,093 + 0,077 + 1,305 = 1,705$$

Altmanova analýza pre spoločnosť S1S s.r.o. (rok 2017)

$$X_1 = 0,717 * (4\,878\,830 / 16\,526\,334) = 0,212$$

$$X_2 = 0,847 * (97\,598 / 16\,526\,334) = 0,005$$

$$X_3 = 3,107 * (886\,516 / 16\,526\,334) = 0,167$$

$$X_4 = 0,42 * (1\,659\,696 / 11\,370\,153) = 0,061$$

$$X_5 = 0,998 * (21\,264\,807 / 16\,526\,334) = 1,284$$

$$Z_{2017} = 0,212 + 0,005 + 0,167 + 0,061 + 1,284 = 1,729$$

Tabuľka č. 9 – Hodnota Altmanovho Z-score
v spoločnosti S1S s.r.o. za roky 2015 – 2017

Rok	Hodnota Altmanovho Z-score
2015	2,072
2016	1,705
2017	1,729

Zdroj: vlastné spracovanie

V Tabuľke č. 9 vidíme výsledky výpočtu Altmanovho Z-score pre spoločnosť S1S s.r.o. Účtovná jednotka sa počas všetkých troch rokov nachádzala v šedej zóne, teda nevieme úplne jednoznačne určiť či ide o bonitný, alebo bankrotujúci podnik. Výsledné hodnoty sa nachádzajú približne v strede intervalu šedej zóny. Niektoré ukazovatele sú veľmi nízke, najhoršie však na tom bol ukazovateľ podielu nerozdeleného zisku na celkovom majetku, ktorý vo všetkých troch rokoch dosiahol hodnotu 0. Spoločnosť by sa mala snažiť zlepšiť aj ukazovateľ podielu EBIT-u na celkovom majetku, keďže má v rovnici pripísané najväčšie váhy a skúmaná účtovná jednotka dosiahla za posledné tri roky aj v tomto ukazovateli veľmi nízke hodnoty.

3.3 Politika tvorby opravných položiek

Keďže účtovná jednotka S-S s.r.o. má pohľadávky z obchodného styku vo výške 0, v nasledujúcej podkapitole sme sa venovali politike tvorby opravných položiek iba v spoločnosti S1S s.r.o. Skúmali sme, aký by bol rozdiel vo vykázaných pohľadávkach

v roku 2017, keby spoločnosť postupovala pri tvorbe tvorení opravných položiek podľa ich uznateľnosti za daňový výdavok a nie v súlade s postupmi účtovania a v súlade so zásadou opatrnosti.

3.3.1 Tvorba opravných položiek podľa postupov účtovania

Účtovná jednotka S1S s.r.o. tvorí opravné položky k pohľadávkam v súlade so zásadou verného a pravdivého zobrazenia informácií. Má vypracovaný vnútorný predpis, z ktorého sme vybrali nasledujúce údaje:

Opravné položky k pohľadávkam sa tvoria na základe zásady opatrnosti, ak je opodstatnené predpokladať:

- dlžník ich úplne alebo čiastočne nezaplatí,
- sporné pohľadávky voči dlžníkom, s ktorými sa vedie súdny spor o ich uznanie,
- ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa účtuje tvorba opravnej položky alebo sa upraví výška už vytvorenej opravnej položky, napr. ak sa vyhlásil konkurz na niektorého odberateľa po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, ktorým sa potvrdí, že znehodnotenie pohľadávky existovalo už pred dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka,
- opravná položka k pohľadávkam v konkurze je tvorená resp. rozpúšťaná vždy k 31.12. bežného účtovného obdobia,
- pohľadávky v konkurze sú posudzované individuálne,
- podklady k tvorbe opravných položiek k pohľadávkam v konkurze k 31.12. vyžiada účtovné oddelenie od právnych zástupcov spoločnosti, ktorí podklady dodajú do 15.1. nasledujúceho účtovného obdobia,
- opravné položky k pohľadávkam so spriaznenými osobami sa tvoria podľa rovnakej politiky, ako opravné položky voči tretím stranám,
- v Tabuľke č. 10 je uvedené, v akej výške bude tvoriť spoločnosť S1S s.r.o. opravnú položku k pohľadávkam v závislosti od počtu dní, koľko sú pohľadávky po splatnosti.

Tabuľka č. 10 – Tvorba opravných položiek
k pohľadávkam po splatnosti v spoločnosti S1S s.r.o.

Počet dní po splatnosti	Výška tvorby opravnej položky
Splatné	0 %
1-30	0 %
31-90	0 %
91-180	35 %
181-365	75 %
Nad 365	100 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa vnútorného
predpisu spoločnosti S1S s.r.o.

Spoločnosť S1S s.r.o. získala od právneho zástupcu k 15.1.2018 nasledujúce informácie:

- spoločnosť Stavebniny a.s., voči ktorej má spoločnosť S1S s.r.o. pohľadávku vo výške 239 150 eur, splatnú 15.10.2017 sa dostala do konkurzu. Táto pohľadávka bola prihlásená do konkurzného riadenia v decembri 2017,
- dňa 30.6.2016 bol podaný na Okresnom súde Senica návrh na vydanie platobného rozkazu proti žalovanému – spoločnosti SMOR s.r.o., ktorá neuhradila pohľadávky voči spoločnosti S1S s.r.o. a neprejavila záujem o mimosúdne zmierenie. Pohľadávky voči spoločnosti SMOR s.r.o., splatné 26.2.2016, eviduje účtovná jednotka v celkovej výške 2 071 024. Právny zástupca predpokladá približne 50 %-nú šancu na úspech v spore.

Od spoločnosti S1S s.r.o. sme získali zoznam neuhradených pohľadávok k 31.12.2017. Vylúčili sme pohľadávky voči spoločnosti Stavebniny a.s. a SMOR s.r.o., nakoľko k nim budeme tvoriť opravnú položku individuálne, podľa odporúčenia od právnik. Zvyšné pohľadávky sme roztriedili do skupín podľa počtu dní po splatnosti podľa Tabuľky č. 10.

Obrázok č. 1 – Výpočet opravnej položky k pohľadávkam spoločnosti S1S s.r.o. k 31.12.2017 (účtovná opravná položka)

Výpočet opravnej položky k pohľadávkam spoločnosti S1S s.r.o. k 31.12.2017

	Splatné	1-30	31-90	91-180	181-365	nad 365	Spolu
Pohľadávky	11 081 030	1 073 306	298 953	598 518	477 056	2 875 104	16 403 967
Pohľadávky vylúčené z výpočtu			239 150			2 071 024	2 310 174
Pohľadávky, z ktorých sa počíta opravná položka	11 081 030	1 073 306	59 803	598 518	477 056	804 080	14 093 793
% tvorby opravnej položky	0%	0%	0%	35%	75%	100%	
Výška opravnej položky I.	0	0	0	209 481	357 792	804 080	1 371 353

Poznámka: z výpočtu sú vylúčené pohľadávky voči spoločnostiam Stavebniny a.s. a SMOR s.r.o.

Opravná položka tvorená na základe odporúčania právnik

Stavebniny a.s.	239 150	spoločnosť v konkurze - vytvorená 100 % opravná položka
SMOR s.r.o.	1 035 512	podaná žaloba - na odporúčenie právnik vytvorená 50 % opravná položka
Výška opravnej položky II.	1 274 662	

Pohľadávky brutto	16 403 967
Vytvorená opravná položka	2 646 015
Pohľadávky netto	13 757 951

Zdroj: vlastné spracovanie podľa vnútorného predpisu spoločnosti S1S s.r.o.

Na Obrázku č. 1 vidíme, že pohľadávky v účtovnej jednotke S1S s.r.o. boli v brutto výške 16 403 967 eur. Pohľadávky, ktoré neboli k 31.12.2017 uhradené, sme rozdelili do kategórií podľa vnútorného predpisu. Vylúčili sme pohľadávky v celkovej výške 2 310 174 eur, čím sme získali hodnotu pohľadávok, ku ktorým sa bude tvoriť opravná položka podľa Tabuľky č. 10. Pohľadávky, ktoré sú po splatnosti viac ako 365 dní sú vo výške 804 080 eur. Keďže ide o pohľadávky voči materskej účtovnej jednotke, účtovná jednotka S1S s.r.o. sa rozhodla, že tieto pohľadávky nebude vymáhať súdnou cestou, avšak podľa vnútorného predpisu je povinná tvoriť opravnú položku vo výške 100 % menovitej hodnoty pohľadávok. Na Obrázku č. 1, v riadku Pohľadávky, z ktorých sa počíta opravná položka, vidíme, aká hodnota pohľadávok sa nachádza v jednotlivých kategóriách pohľadávok podľa dní po splatnosti. V riadku Výška opravnej položky I. sme vypočítali, výšku opravnej položky pre jednotlivé kategórie. Všetky sumy sme spočítali a získali sme hodnotu opravnej položky v hodnote 1 371 353 eur.

V ďalšej časti sme si vypočítali výšku opravných položiek podľa odporúčaní od právnik. Keďže spoločnosť Stavebniny a.s. je v konkurze a spoločnosť S1S s.r.o. prihlásila svoju pohľadávku do konkurzného konania, vytvorila opravnú položku vo výške 100 % menovitej hodnoty pohľadávky. Právnik spoločnosti S1S s.r.o. predpokladá, že sa mu na 50 % podarí vyhrať súdny spor so spoločnosťou SMOR s.r.o., a preto sa účtovná jednotka rozhodla vytvoriť opravnú položku vo výške 50 % menovitej hodnoty pohľadávky. Opravné položky podľa odporúčaní právnik sú teda vo výške 1 274 662 eur a celková opravná položka k pohľadávkam, vykázaná v účtovnej závierke, je v hodnote

2 646 015 eur. Pohľadávky z obchodného styku vykázané v účtovnej závierke za rok 2017 v netto výške sú 13 757 951 eur.

3.3.2 Tvorba opravných položiek podľa uznateľnosti za daňový výdavok

Na účely zostavenia daňového priznania k dani z príjmu právnickej osoby, musí účtovná jednotka vypočítať, aká časť vytvorenej opravnej položky je daňovo uznaným výdavkom podľa zákona o DZP.

Tabuľka č. 11 – Výška opravnej položky uznaná za daňový výdavok

Počet dní po splatnosti	Výška daňovo uznanej opravnej položky
360-720	20 %
721-1080	50 %
Nad 1080	100 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa zákona o DZP

Obrázok č. 2 – Výpočet daňovo uznanej opravnej položky k pohľadávkam spoločnosti S1S s.r.o. k 31.12.2017

Výpočet časti opravnej položky k pohľadávkam spoločnosti S1S s.r.o. k 31.12.2017, ktorá je uznaná za daňový výdavok podľa zákona o DZP

	Menej ako 360	360-720	721-1080	Nad 1080	Spolu
Pohľadávky	13 528 863	2 101 730	709 946	63 428	16 403 967
Pohľadávky voči odberateľovi v konkurze	239 150				239 150
Pohľadávky, z ktorých sa počíta opravná položka	13 289 713	2 101 730	709 946	63 428	16 164 817
% daňovo uznanej opravnej položky	0%	20%	50%	100%	
Výška daňovo uznanej opravnej položky I.	0	420 346	354 973	63 428	838 747

Poznámka: z výpočtu sú vylúčené pohľadávky voči spoločnostiam Stavebniny a.s.

Opravná položka k pohľadávke voči spoločnosti Stavebniny a.s., ktorá je v konkurze

Stavebniny a.s. 239 150 spoločnosť v konkurze - daňovo uznaný výdavok je 100 % menovitej hodnoty pohľadávky

Výška daňovo uznanej opravnej položky II. 239 150

Pohľadávky brutto	16 403 967
Daňovo uznaná opravná položka	1 077 897
Pohľadávky netto	15 326 070

Zdroj: vlastné spracovanie podľa zákona o DZP

Podľa Tabuľky č. 11 sme rozdelili pohľadávky do jednotlivých kategórií podľa počtu dní po splatnosti. Rovnako ako pri výpočte účtovnej opravnej položky, vylúčili sme pohľadávku voči spoločnosti Stavebniny a.s. Napriek tomu, že pohľadávka sa nachádza v kategórii „Menej ako 360“ a za bežných okolností by k nej opravná položka tvorená

nebola, spoločnosť Stavebniny a.s. je v konkurze, a podľa zákona o DZP sa k takejto pohľadávke tvorí opravná položka vo výške 100 % menovitej hodnoty pohľadávky. Výška daňovo uznanej opravnej položky I. je 838 747 eur a výška opravnej položky II. je 239 150 eur. Maximálna výška opravnej položky, ktorá môže byť podľa zákona o DZP uznaná ako daňový výdavok je 1 077 897 eur.

Keďže účtovná jednotka má zaúčtovanú opravnú položku až vo výške 2 646 015 eur, vzniká rozdiel medzi skutočne zaúčtovanou opravnou položkou a opravnou položkou, ktorá je uznaná za daňový výdavok. Spoločnosť S1S s.r.o. je povinná upraviť základ dane z príjmov o rozdiel, ktorý vznikol.

3.4 Hodnotenie odberateľov pomocou nefinančných ukazovateľov

Čoraz viac spoločností pôsobiacich na slovenskom trhu zisťuje, že okrem finančných ukazovateľov je dôležité poznať obchodného partnera ako celok. To znamená, že ešte pred tým, než s niekým začnú obchodovať, si preveria finančné zdravie podniku aj jeho kvalitatívne charakteristiky. Situácia na trhu sa každý deň mení, preto je potrebné vykonávať analýzy neustále, počas celej doby obchodovania s obchodným partnerom. V kapitole 4.4 sme sa zaoberali hodnotením nefinančných ukazovateľov v spoločnostiach S-S s.r.o. a S1S s.r.o.

3.4.1 Hodnotenie nefinančnej stránky spoločnosti S-S s.r.o.

Po vykonaní finančnej analýzy sme sa zamerali aj na preverenie nefinančných informácií. Za rizikové oblasti, ktoré je potrebné preskúmať, sme si zvolili nasledovné:

História podnikania, doba existencie podniku a štruktúra vlastníkov

Spoločnosť S-S s.r.o. bola založená zakladateľskou listinou 29.3.1993 a zapísaná do Obchodného registra bola dňa 14.5.1993. Za spoločnosť koná konateľ, ktorý vykonáva svoju činnosť v medziach stanovených zákonom a valným zhromaždením. Konateľom od roku 1993 bola JUDr. Jolana O., ktorú na poste konateľa spoločnosti vystriedal v roku 2002 Ing. Peter Z., CSc. Ten okrem spoločnosti S-S s.r.o. pôsobí aj v ďalších dvoch firmách, z ktorých jedna je v likvidácii. Na zozname dlžníkov sa Ing. Peter Z., CSc.

nenachádza. Spoločnosť S-S s.r.o. má jediného vlastníka, ktorým je firma S-S A.G. sídliaca vo Švajčiarsku.

Hlavným predmetom podnikania sú služby súvisiace s počítačovým spracovaním údajov, nákup a predaj autorských práv so súhlasom autora, vyhotovenie programov na zákazku. Predmet podnikania je od založenia spoločnosti stále rovnaký a počas jej existencie sa nemenil.

Trhová pozícia

Napriek tomu, že účtovná jednotka S-S s.r.o. je na Slovensku iba mikro účtovnou jednotkou, keď sa na ňu pozrieme z globálneho hľadiska, ide o medzinárodnú a stabilnú spoločnosť s dlhou tradíciou. Materská účtovná jednotka, ktorá má sídlo vo Švajčiarsku, pôsobí na trhu od roku 1982. Okrem Slovenska, kde má otvorenú jednu pobočku, má ďalšie dve pobočky vo Švajčiarsku a dve pobočky v Rakúsku.

Spoločnosť sa výrazne špecializuje na automobilový priemysel, kde pre jednotlivé automobilky ponúka individuálne koncepty riešenia. V regióne, v ktorom pôsobí je silným hráčom na trhu.

Stabilita a skúsenosti manažmentu a zamestnancov

Môžeme skonštatovať, že manažment podniku je dostatočne vzdelaný a skúsený na to, aby vykonával svoju prácu profesionálne. Okrem toho, že konateľ má dlhoročné skúsenosti s vedením spoločnosti S-S s.r.o., pôsobí aj v iných spoločnostiach, a tým zlepšuje svoju rozhladenosť.

Na druhej strane pri takom dlhom pôsobení na jednej pozícii môže dôjsť k podnikovej slepote a manažment už nevidí nedostatky, ktoré by videl iný človek. Podľa nášho úsudku hrozí aj nebezpečenstvo, že aj napriek tomu, že spoločnosť má povinnosť reportovať svoje výsledky materskej účtovnej jednotke, môže v spoločnosti dochádzať k chybám, ktoré sa neodhalia, v horšom prípade k podvodom. Keďže konateľ je iba jedna osoba a spoločnosť je mikro účtovnou jednotkou, a teda nemá ani povinnosť auditu, je nebezpečenstvo chyby, prípadne podvodu pomerne vysoké.

Podľa poznámok účtovnej závierky sa počet zamestnancov za posledné roky znížil. Kým v roku 2012 bol priemerný prepočítaný počet zamestnancov 19, v roku 2017 to bolo iba 9 zamestnancov. Napriek tomu, že sa spoločnosti darí a každoročne vykazuje zisk, z dôvodu automatizácie niektorých procesov jej stačí menší počet zamestnancov.

Budúcnosť spoločnosti

V poznámkach spoločnosť S-S s.r.o. uvádza, že bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti v ďalšom období. Vzhľadom k tomu, že účtovná jednotka pôsobí okrem iného v oblasti vývoja softvéru do automobilov, myslíme si, že v najbližších rokoch nájde na slovenskom trhu svoje uplatnenie bez problémov.

Informácie o súdnych sporoch a záložných právach

V súčasnosti neprebiehajú v spoločnosti žiadne súdne spory, v ktorých by bola spoločnosť žalovaná ani také, v ktorých by bola žalobca.

V Notárskom centrálnom registri záložných práv sme preverili či má spoločnosť nejaké záložné práva na majetok. Žiadne záložné práva sme neidentifikovali.

Závazky voči štátnym a finančným inštitúciám

Spoločnosť S-S s.r.o. nie je v konkurznom ani reštrukturalizačnom konaní. V zozname dlžníkov Sociálnej poisťovne sa nami skúmaný subjekt nenachádza. Preverili sme aj zoznam daňových dlžníkov, Finančná správa neviduje voči spoločnosti S-S s.r.o. žiadne dlhy. Rovnako sme hľadali aj na zoznamoch dlžníkov Všeobecnej zdravotnej poisťovne, poisťovne UNION a Dôvera. V žiadnom zo spomínaných zoznamov dlžníkov sa spoločnosť S-S s.r.o. nenachádzala. To znamená, že spoločnosť si všetky svoje záväzky voči štátu a finančným inštitúciám plní načas.

Spoločenská a enviromentálna zodpovednosť a etika vo firme

V dnešnej dobe sa podniky už nesnažia iba dosiahnuť zisk, ale aj prispieť k spoločenskému rozvoju. Spoločnosť S-S s.r.o. na úrovni slovenského podniku nemá vypracovaný žiadny etický kódex ani dokument o spoločenskej a enviromentálnej zodpovednosti. Etický kódex však existuje na úrovni materskej účtovnej jednotky a je záväzný pre všetkých zamestnancov spoločnosti.

Etický kódex je rozdelený na dve časti. Prvá z nich hovorí o tom, ako sa majú zamestnanci správať vo vzťahu k externému prostrediu, ku klientom, dodávateľom, k životnému prostrediu atď. Druhá časť sa zaoberá vzťahmi vo vnútri spoločnosti, medzi zamestnancami navzájom a medzi zamestnancami a vedením spoločnosti. Poskytuje odpovede na otázky ohľadom toho, čo je etické a ako by sa mal zamestnanec správať v situácii, keď je podľa neho niečo neetické.

3.4.2 Hodnotenie nefinančnej stránky spoločnosti SIS s.r.o.

V spoločnosti SIS s.r.o. sme sa zamerali na rovnaké oblasti hodnotenia ako v spoločnosti S-S s.r.o. Okrem toho sme preskúmali aj správu audítora za roky 2015 a 2016 zverejnenú v registri účtovných závierok. Napriek tomu, že spoločnosť je veľkou účtovnou jednotkou a má povinnosť auditu podľa zákona o účtovníctve, správu audítora za rok 2017 sme nenašli zverejnenú ani v registri účtovných závierok, ani na stránke spoločnosti. Správy audítora za roky 2015 a 2016 obsahovali nemodifikovaný názor audítora na účtovnú závierku.

História podnikania, doba existencie podniku a štruktúra vlastníkov

Podľa Obchodného registra spoločnosť SIS s.r.o. vznikla zlúčením troch iných spoločností – je teda právnym nástupcom z dôvodu zlúčenia. Dňom zápisu do Obchodného registra bol 13.5.1993. Spoločnosť má jediného vlastníka, účtovnú jednotku, ktorá má sídlo v Rakúsku.

V spoločnosti sa od jej založenia vystriedalo desať konateľov, aktuálne je na poste konateľa pani Mgr. Helena B. ako jedenásty konateľ. V spoločnosti pôsobia dvaja prokuristi Ing. Jozef D. a Ing. Vladimír K. Na zastupovanie spoločnosti je potrebný súhlasný prejav vôle dvoch prokuristov a právne úkony a iné listiny za spoločnosť podpisujú vždy dvaja prokuristi spoločne.

Podnik od svojho založenia zvyšoval základné imanie štyrikrát, aktuálne má základné imanie hodnotu 1 659 696 eur.

Hlavným predmetom podnikania je poskytovanie softvéru – predaj hotových programov na základe zmluvy, výroba a opravy lekárskeho prístrojov a nástrojov a zdravotníckych potrieb, automatizované spracovanie dát a iné.

Trhová pozícia

Spoločnosť SIS s.r.o., ktorá je súčasťou nadnárodnej skupiny so sídlom v Rakúsku, patrí k popredným poskytovateľom IT služieb a riešení na Slovensku. Spoločnosť pôsobí v štyroch slovenských mestách, kde poskytuje služby a ponúka široké portfólio inovatívnych riešení v oblasti podnikových informačných systémov a IT technológií. Okrem poskytovania služieb v oblasti IT, kde patrí na trhu medzi lídrov,

ponúka spoločnosť aj služby v oblasti predaja a servisu medicínskej techniky. V medicínskom prostredí však zatiaľ nepatrí na trhu medzi lídrov.

Stabilita a skúsenosti manažmentu a zamestnancov

Konateľ spoločnosti sa na základe údajov získaných z Obchodného registra menil každé dva až tri roky. Približne v rovnakých intervaloch sa menili aj prokuristi. Príliš častá zmena manažmentu môže spôsobiť, že každý konateľ určí spoločnosti isté ciele, ale nestihne ich dotiahnuť do konca, pretože bude vymenený. Príliš časté zmeny v manažmente, spoločnosti neprospievajú. Podľa nášho názoru, by mal byť manažment vo svojej funkcii približne päť rokov, aby stihol dokončiť ciele, ktoré si na začiatku stanovil, ale na druhej strane nie dlhšie, aby netrpel podnikovou slepotou.

Vzdelanostná úroveň manažmentu je dobrá, všetci konatelia aj prokuristi majú vysokoškolské vzdelanie a pred tým pôsobili na vedúcich postoch v iných spoločnostiach.

Spoločnosť má od roku 2010 stabilný počet zamestnancov približne 100, okrem roku 2014, kedy počet zamestnancov nebol zverejnený v poznámkach účtovnej závierky.

Budúcnosť spoločnosti

Spoločnosť S1S s.r.o. má vlastné oddelenie výskum a vývoja, ktoré sa aktívne podieľa na návrhu novej architektúry rôznych monitorovacích systémov. Hlavnou víziou účtovnej jednotky na nasledujúce obdobia, je stať sa jedným z lídrov na trhu zdravotníckych potrieb.

Informácie o súdnych sporoch a záložných právach

Účtovná jednotka nie je v žiadnom súdnom spore, v ktorom by bola žalovaná. Ako sme uviedli v podkapitole 4.3.1 *Tvorba opravných položiek podľa zákona o účtovníctve*, spoločnosť žaluje účtovnú jednotku SMOR s.r.o. z dôvodu nezaplatenia pohľadávok. Právnik predpokladá 50 %-nú šancu na úspešné ukončenie súdneho sporu.

Podľa Notárskeho centrálného registra záložných práv má spoločnosť S1S s.r.o. zriadené záložné právo na pohľadávky od roku 2017 ku kontokorentnému úveru.

Závazky voči štátnym a finančným inštitúciám

Preverili sme či má spoločnosť dlhy voči štátnym a finančným inštitúciám. Rovnako ako v prvej spoločnosti, hľadali sme v zoznamoch dlžníkov Sociálnej poisťovne, Všeobecnej zdravotnej poisťovne, poisťovne Dôvery, poisťovne Union a na Finančnej

správe. Ani v jednom zozname dlžníkov sme spoločnosť nenašli. Môžeme teda zhodnotiť, že účtovná jednotka svoje záväzky voči finančným inštitúciám a inštitúciám štátu uhrádza včas.

Spoločenská a environmentálna zodpovednosť a etika vo firme

Spoločnosť S1S s.r.o. sa hlási k princípom spoločenskej zodpovednosti a berie túto problematiku veľmi vážne. Manažment spoločnosti si uvedomuje, že tvorba zisku a spoločensky zodpovedné podnikanie musia byť vzájomne prepojené, a preto aktivity v tejto oblasti tvoria súčasť strategického plánovania. Od roku 2003 spoločnosť spolupracuje s neziskovou organizáciou v oblasti vzdelávania. Spoločnosť prináša do vzdelávania pohľad z praxe a okrem toho podporuje aktivity organizácie zabezpečením materiálneho vybavenia a priestorov pre konanie výučby. Angažuje sa na vybraných vzdelávacích projektoch určených nielen pre študentov stredných a vysokých škôl, ale aj pre ich učiteľov.

Ako autorizovaný distribútor medicínskej techniky, sa dlhodobo angažuje v projektoch sponzorskej podpory a skvalitňovania zdravotnej starostlivosti na Slovensku. Okrem darov špeciálneho vybavenia a prístrojov pre rôzne zdravotnícke zariadenia, sa angažuje aj v priamej podpore zdravotníckych nadácií.

Spoločnosť má detailne prepracovaný etický kódex, podľa ktorého sa majú zamestnanci a manažment správať. V etickom kódexe je popísaná environmentálna zodpovednosť spoločnosti aj zamestnancov. V prípade, že majú zamestnanci podozrenie na neetické správanie, môžu sa obrátiť na info linku zriadenú na tieto účely, prípadne na ombudsmana, ktorý má na starosti etické správanie všetkých entít spoločnosti.

3.5 Ratingový model odberateľov a stanovenie doby poskytnutia obchodného úveru pre odberateľov

Na základe všetkých poznatkov, ktoré sme získali finančnou a nefinančnou analýzou, sme rozdelili odberateľov do ratingových kategórií. Čím viac bodov spoločnosť získala, tým dlhšia doba splatnosti pohľadávok jej môže byť poskytnutá.

Pre účely diplomovej práce sme si stanovili ratingový systém uvedený v Tabuľke č. 12. Na základe odporúčaných hodnôt sme vypočítané finančné ukazovatele

ohodnotili bodmi 0 – 5, kde počet bodov 0 je najhorší a počet bodov 5 je nejlepší, pričom body sme priradľovali na základe vlastného úsudku.

Tabuľka č. 12 – Zatriedenie odberateľov do ratingových kategórii v závislosti od počtu získaných bodov a stanovenie dĺžky doby splatnosti pohľadávok

Počet získaných bodov	0 - 24	25 - 44	45 - 50
Kategória	Rizikový podnik	Neutrálny podnik	Bonitný podnik
Doba obchodného úveru	0 dní	15 dní	31 dní

Zdroj: vlastné spracovanie

Hodnotenie finančných ukazovateľov

Čistý pracovný kapitál v spoločnosti S-S s.r.o. sa za posledné tri roky každý rok zvýšil. Obežný majetok prevyšuje krátkodobé záväzky o približne 70 tisíc eur. Obežný majetok, ktorý nie je viazaný krátkodobými záväzkami tvorí priemerne za sledované obdobie 62 % obežného majetku. V účtovnej jednotke S1S s.r.o. sa taktiež za posledné tri roky výška čistého pracovného kapitálu zvyšovala a spoločnosť by nemala problém uhradiť svoje krátkodobé záväzky pomocou obežného majetku. V rokoch 2015 – 2017 priemere 38 % obežného majetku nebolo viazaného krátkodobými záväzkami. Na základe vypočítaného ukazovateľa sme sa rozhodli pre nasledovné bodové hodnotenie čistého pracovného kapitálu:

S-S s.r.o. = 4 body

S1S s.r.o. = 3 body

Spoločnosti S-S s.r.o. má dobu splatnosti pohľadávok 0 dní, čo znamená, že svojim zákazníkom neposkytuje obchodný úver. Obrat aktív dosiahol za všetky tri sledované obdobia hodnotu vyššiu ako 6, čo znamená, že majetok sa v podniku obrátil viac ako 6-krát, teda podnik dosiahol tržby 6-násobne vyššie ako je jeho celkový majetok. Ukazovateľ obratu aktív v spoločnosti S1S s.r.o. presiahol v roku 2015 hodnotu 3 a v rokoch 2016 a 2017 hodnotu 2 a má tendenciu klesať. Doba splatnosti pohľadávok je veľmi vysoká, v priemere až 201 dní, čo môže spoločnosť dostať do problémov s úhradou jej vlastných záväzkov. Odporúčame znížiť priemernú dobu úhrady pohľadávok a zvýšiť hodnotu obratu aktív. Ukazovateľom aktivity sme sa rozhodli priradiť nasledovné bodové hodnotenie:

S-S s.r.o. = 5 bodov

SIS s.r.o. = 1 bod

Celková zadlženosť podniku S-S s.r.o. bola vo výške 36,89 % v roku 2017, pričom od roku 2015 každoročne klesala. Na základe vývoja predpokladáme, že bude klesať aj v nasledujúcich obdobiach. Spoločnosť financuje svoj majetok z veľkej časti z vlastných zdrojov, ktoré sú pre ňu drahšie. Účtovná jednotka by bola schopná zaplatiť úroky z cudzieho kapitálu z vyprodukovaného zisku bez väčších problémov, vzhľadom k tomu, že ukazovateľ úrokového krytia dosahuje hodnoty väčšie ako 1,7. Spoločnosť SIS s.r.o. financovala svoj majetok v roku 2017 z cudzích zdrojov na 68,80 %. Od roku 2015 sa zadlženosť podniku zvyšovala. V roku 2017 sa priblížila k odporúčaným minimálnym hodnotám. Účtovná jednotka by si mala dať pozor, aby sa jej celková zadlženosť už viac nezvyšovala a neprekročila tak odporúčané hodnoty. Ukazovateľ úrokového krytia je v spoločnosti veľmi dobrý, keďže najnižšia hodnota ukazovateľa bola v roku 2016 vo výške 6,63. Hodnota ukazovateľa v sledovanom období nebola stála, v roku 2017 dosiahol ukazovateľ hodnotu 17,76. Nevieme teda úplne presne predpokladať, ako sa bude v budúcnosti vyvíjať. Ukazovateľom zadlženosti sme pridelili nasledujúce bodové hodnotenie:

S-S s.r.o. = 4 body

SIS s.r.o. = 4 body

Ukazovatele likvidity v účtovnej jednotke S-S s.r.o. vo všetkých troch obdobiach presahujú odporúčané hodnoty, spoločnosť by bola schopná aj svojim obežným majetkom, aj peniazmi na účtoch a v bankách uhradiť svoje krátkodobé záväzky. Odporúčame znížiť výšku hotovostnej likvidity, nakoľko je zbytočne vysoká a podnik by mohol peniaze investovať výhodnejšie. Spoločnosť SIS s.r.o. by bola schopná uhradiť svoje krátkodobé záväzky obežným majetkom, ale nebola by vôbec schopná ich uhradiť peniazmi na účtoch v bankách alebo v pokladni. Spoločnosť by mala zlepšiť ukazovateľ hotovostnej likvidity, nakoľko krátkodobé záväzky prevyšujú pohotovú peňažnú prostriedky o niekoľko miliónov a tento rozdiel sa v sledovanom období každoročne zvyšoval. Ukazovateľom likvidity sme pridelili nasledujúce bodové hodnotenie:

S-S s.r.o. = 4 body

SIS s.r.o. = 2 body

Vo finančnej analýze sme hodnotili aj ukazovatele rentability. Obidve spoločnosti pôsobia v rovnakom odvetví a ich ukazovatele rentability dosahujú podobné výsledky. Spoločnosť SIS s.r.o. však dosahuje vo všetkých ukazovateľoch rentability o niečo vyššie hodnoty ako spoločnosť S-S s.r.o. Vývoj ukazovateľov bol v prvých dvoch rokoch

v spoločnosti S1S s.r.o. stabilný a v roku 2017 hodnota ukazovateľov rástla. V účtovnej jednotke S-S s.r.o. bol vývoj kolísavý. Ukazovateľom rentability sme pridelili nasledujúce bodové hodnotenie:

S-S s.r.o. = 4 body

S1S s.r.o. = 5 bodov

Jedným z našich čiastkových cieľov bolo vykonať finančnú analýzu v mikro účtovnej jednotke a vo veľkej účtovnej jednotke. Údaje boli verejne dostupné v registri účtovných závierok. Účtovná závierka mikro účtovnej jednotky bola stručnejšia a veľa údajov bolo vykázaných agregovane. Účtovná závierka veľkej účtovnej jednotky bola podrobnejšia a pre analýzu vhodnejšia. Avšak môžeme povedať, že analýza účtovnej závierky sa dala vykonať rovnako bezproblémovo z účtovnej závierky veľkej účtovnej jednotky ako z účtovnej závierky mikro účtovnej jednotky.

Hodnotenie finančnej situácie pomocou Altmanovho Z-score

V oboch účtovných jednotkách sme vykonali Altmanovu analýzu. V podniku S-S s.r.o. dosiahla hodnota Altmanovho Z-score vo všetkých sledovaných obdobiach hodnotu vyššiu ako 7. Na základe toho môžeme povedať, že ide o bonitný podnik, ktorému ani v budúcnosti nehrozí bankrot. Spoločnosť S1S s.r.o. sa pohybovala v strede intervalu šedej zóny, nevieme preto presne určiť či ide o bonitný podnik, alebo skôr o podnik, ktorý sa dostáva do bankrotu. Na základe toho sme sa rozhodli prideliť spoločnostiam nasledovné bodové hodnotenie:

S-S s.r.o. = 5 bodov

S1S s.r.o. = 2,5 bodu

Politika tvorby opravných položiek

Spôsob tvorby opravných položiek k pohľadávkam môže významným spôsobom ovplyvniť hodnoty finančných ukazovateľov, keďže pohľadávky sú súčasťou majetku a hodnota majetku vstupuje do výpočtu finančných ukazovateľov. Nielen celková hodnota majetku, ale aj hodnota pohľadávok ovplyvňuje výšku niektorých ukazovateľov.

V spoločnosti S1S s.r.o. je tvorba účtovných opravných položiek k pohľadávkam upravená vo vnútornom predpise. Podľa nášho názoru má spoločnosť vypracovaný vnútorný postup k opravným položkám tak, aby dodržala zásadu opatrnosti. Prepočítali sme výšku opravných položiek k pohľadávkam podľa vnútorného predpisu spoločnosti

a odporúčania od právnicka a výsledkom bola rovnaká výška opravnej položky, akú mala spoločnosť vykázaná v účtovnej závierke. Účtovná jednotka teda skutočne postupuje pri výpočte opravných položiek v súlade s vnútorným predpisom a s odporúčaniami od právnicka.

Okrem toho sme vypočítali aj výšku opravnej položky k pohľadávkam, ktorá je uznaná za daňový výdavok podľa zákona o DZP a zistili sme, že keby účtovná jednotka nemala vypracovaný vnútorný predpis v oblasti tvorby opravných položiek a tvorila by opravné položky k pohľadávkam iba na základe ich uznateľnosti za daňový výdavok podľa zákona o DZP, vykázala by v účtovnej závierke pohľadávky v sume vyššej o 1 568 118 eur. Túto sumu považujeme v danej účtovnej jednotke za významnú. O túto hodnotu by sa nezvýšili iba pohľadávky, ale aj celková hodnota majetku, spoločnosť by si zlepšila výsledok hospodárenia a nakoniec aj finančné ukazovatele.

Môžeme zhodnotiť, že politika tvorby opravných položiek je v spoločnosti S1S s.r.o. správna. Účtovná jednotka však nemôže zabudnúť, že rozdiel medzi účtovnou hodnotou vytvorenej opravnej položky a daňovo uznanou hodnotou opravnej položky, bude pri výpočte dane z príjmov právnickej osoby položkou zvyšujúcou základ dane z príjmov právnickej osoby.

Hodnotenie nefinančných ukazovateľov

V diplomovej práci sme preverili okrem finančných ukazovateľov aj niekoľko nefinančných informácií o skúmaných spoločnostiach. Celkovo sme sa rozhodli prideliť podnikom body za nefinančné údaje v intervale 0 – 20 bodov.

Spoločnosti S-S s.r.o. aj S1S s.r.o. pôsobia na slovenskom trhu od roku 1993, majú teda dlhoročnú tradíciu a ide o stálych hráčov na trhu. V spoločnosti S-S s.r.o. považujeme za pozitívum, že manažment v podniku je stály a počas doby existencie podniku sa menil iba jedenkrát. Manažment je síce stály, ale môže trpieť podnikovou slepotou a prehliadať nedostatky, ktoré by si iný človek na jeho mieste všimol. Negatívom je aj to, že spoločnosť nie je auditovaná a teda nevieme odhaliť okrem chýb ani prípadné podvody. Spoločnosť má na trhu dobrú pozíciu, okrem Slovenska má pobočky aj vo Švajčiarsku a Rakúsku. V spoločnosti neprebiehajú žiadne súdne spory a plánuje ďalej pokračovať vo svojej činnosti. Podnik nemá žiadne dlhy voči štátnym a finančným inštitúciám. Horšie je na tom v oblasti spoločenskej zodpovednosti, kde spoločnosť nemá vypracovanú žiadnu dlhodobú stratégiu.

V spoločnosti S1S s.r.o. sa naopak manažment mení príliš často. Na druhej strane je menšia pravdepodobnosť chýb a podvodov v spoločnosti. Okrem toho je spoločnosť auditovaná, takže existuje aj externé overenie údajov účtovnej závierky. Účtovná jednotka si však v roku 2017 nesplnila svoju povinnosť a správu audítora nezverejnila. Materská účtovná jednotka má sídlo v Rakúsku a okrem Bratislavy má na Slovensku ďalšie tri pobočky. Spoločnosť sa okrem poskytovania IT služieb plánuje v budúcnosti viac venovať aj predaju a servisu medicínskej techniky. Podnik je v jednom súdnom spore s inou účtovnou jednotkou z dôvodu, že neboli uhradené jeho pohľadávky. Má zriadené záložné právo na pohľadávky. Spoločnosť nemá žiadne dlhy voči štátnym a finančným inštitúciám. Čo sa týka spoločenskej zodpovednosti, má dômyselne prepracovanú dlhodobú stratégiu, podľa ktorej v tejto problematike postupuje. Na základe toho sme sa rozhodli prideliť spoločnostiam nasledovné bodové hodnotenie:

S-S s.r.o. = 12 bodov

S1S s.r.o. = 14 bodov

Spoločnosť S-S s.r.o. získala celkovo 38 bodov. Finančné ukazovatele účtovnej jednotky dosahujú odporúčané hodnoty alebo hodnoty vyššie, ako sú odporúčané hodnoty. Pri hodnotení boli dôležité najmä ukazovatele likvidity. V sledovanom období dosiahli hodnoty vyššie ako sú odporúčané hodnoty, účtovná jednotka by nemala problém uhradiť svoje krátkodobé záväzky pohotovými peňažnými prostriedkami. Keďže spoločnosť neposkytuje svojim odberateľom obchodný úver, nehrozí jej, že by sa dostala do druhej platobnej neschopnosti. Finančnú situáciu sme zhodnotili aj pomocou Altmanovho Z-score. Rovnako, ako pri finančných ukazovateľoch, aj Altmanovo Z-score dosiahlo vysoké hodnoty, z ktorých sme určili, že ide o bonitný podnik. Nevýhodou je, že spoločnosť S-S s.r.o. nie je auditovaná, a teda si nevieme overiť zo žiadneho externého zdroja, že údaje vykázané v účtovnej závierke, sú správne.

Spoločnosť S1S s.r.o. získala celkovo 31,5 bodu. Po vykonaní finančnej analýzy sme zistili, že spoločnosť by síce bola schopná uhradiť svoje krátkodobé záväzky obežným majetkom, avšak nebola by schopná ich uhradiť pohotovými peňažnými prostriedkami. Pri analýze Altmanovho Z-score sa dostala spoločnosť do šedej zóny, kedy nie je presne možné určiť či ide o bonitný, alebo bankrotujúci podnik. Podľa vnútorného predpisu sme prepočítali výšku vytvorenej opravnej položky k pohľadávkam a zistili sme, že spoločnosť postupuje v súlade s vnútorným predpisom a hodnota vykázaných pohľadávok a opravných položiek nie je skreslená. Výhodou je, že ide o veľkú účtovnú jednotku, ktorá je

auditovaná, a teda správnosť vykázaných informácií v účtovnej závierke je potvrdená aj externým zdrojom. Napriek tomu, že podnik má povinnosť správu audítora zverejniť v registri účtovných závierok, správa audítora za rok 2017 zverejnená nie je.

Po vykonaných analýzach môžeme povedať, že obe skúmané účtovné jednotky sú spoľahlivými obchodnými partnermi. Na základe ratingu odberateľov podľa Tabuľky č. 12, sú oba podniky neutrálne. Pre neutrálne podniky sme si určili obdobie, počas ktorého poskytneme spoločnostiam obchodný úver, na 15 dní. Obe spoločnosti je potrebné stále monitorovať, a ak by sa ich ratingy zmenili, je potrebné zmeniť aj obdobie, na ktoré im bude poskytnutý obchodný úver.

Záver

Stanovenie doby obchodného úveru pre odberateľov je dôležitou súčasťou riadenia pohľadávok vo všetkých účtovných jednotkách. Pred tým, ako sa spoločnosť rozhodne poskytnúť svojim zákazníkom obchodný úver, mala by si preveriť, s kým v skutočnosti bude obchodovať. Toto preverenie by malo zahŕňať nielen analýzu účtovnej závierky, ale aj hodnotenie nefinančných informácií o podniku.

Cieľom diplomovej práce bolo zistiť, ako účtovné jednotky môžu stanoviť dĺžku doby splatnosti pohľadávok.

Jedným z našich čiastkových cieľov bolo vykonanie finančnej analýzy v mikro účtovnej jednotke S-S s.r.o. a vo veľkej účtovnej jednotke S1S s.r.o. Informácie vykázané v účtovnej závierke veľkej účtovnej jednotky boli detailnejšie a bolo v nej vykázaných viac údajov ako v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky. Pre účely zistenia finančného zdravia podniku, sme zhodnotili údaje vykázané v oboch účtovných závierkach ako postačujúce. To znamená, že podnik dokáže bez problémov zhodnotiť finančnú situáciu svojho potenciálneho obchodného partnera bez ohľadu na to, o aký typ účtovnej jednotky ide. Na základe výsledkov finančnej analýzy sme zhodnotili spoločnosť S-S s.r.o. ako bonitnejšiu, v porovnaní so spoločnosťou S1S s.r.o.

Ďalším našim čiastkovým cieľom bolo hodnotenie finančnej situácie pomocou Altmanovho Z-score. Vypočítali sme hodnoty Altmanovho Z-score v tých istých účtovných jednotkách, v ktorých sme robili finančnú analýzu. Na základe výpočtu sme prišli k záveru, že spoločnosť S-S s.r.o. je bonitnejšia ako spoločnosť S1S s.r.o. Je teda možné, aby pri hodnotení bonity obchodných partnerov účtovné jednotky využili iba hodnotenia podľa Altmanovho Z-score, ktoré nie je také zdĺhavé ako finančná analýza a dospejú k rovnakým výsledkom, ako keby vykonali finančnú analýzu.

Finančné ukazovatele ovplyvňujú údaje, ktoré sú vykázané v účtovnej závierke. Keďže opravná položka vykázaná v účtovnej závierke spoločnosti S1S s.r.o. bola významná, rozhodli sme sa preveriť správnosť výšky jej vykázania. Podľa informácií získaných od manažmentu podniku a nášho prepočtu, bola opravná položka vykázaná správne. Ak by opravná položka nebola vykázaná správne, bola by skreslená výška pohľadávok a následne by dosiahli iné hodnoty aj finančné ukazovatele.

Okrem finančnej analýzy sme preverili aj niektoré nefinančné údaje o skúmaných spoločnostiach. V oboch prípadoch ide o stabilné spoločnosti, ktoré majú zahraničné

vlastníctvo a na Slovensku majú dlhoročnú tradíciu. V účtovnej jednotke S-S s.r.o. neprebiehajú žiadne súdne spory a finančné inštitúcie voči nej neevidujú dlh. Negatívom je, že spoločnosť nemá vypracovanú spoločenskú a enviromentálnu stratégiu a rovnako to, že nie je auditovaná. V účtovnej jednotke S1S s.r.o. prebieha súdny spor, v ktorom je žalobcom. Štátne a finančné inštitúcie ju neevidujú vo svojich registroch dlžníkov. Spoločnosť síce má povinnosť štatutárneho auditu, ale nesplnila si svoju povinnosť a nezverejnila správu audítora za rok 2017.

Na základe všetkých získaných informácií a po vykonaní finančnej analýzy a zhodnotení nefinančných informácií, je spoločnosť S-S s.r.o. bonitnejším obchodným partnerom. Finančná situácia v podniku sa však stále mení, a preto je potrebné vykonávať finančnú analýzu u svojich obchodných partnerov na pravidelnej báze.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

- [1.] KADLEČÍK, K., MARKOVIČ, P. *Hodnotenie kreditného rizika odberateľa*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-8168-251-3
- [2.] KRALOVIČ, J., VLACHYNSKÝ, K. *Finančný manažment*. 3. vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2011. ISBN 978-80-8078-356-3
- [3.] VOCHOZKA, M. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: GRADA Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3647-1
- [4.] SKLENKA, M. a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-8168-489-0
- [5.] SIVÁK, R., GERTLER, Ľ. *Teória a prax vybraných druhov finančných rizík*. Bratislava: SPRINT, 2006. ISBN 80-89085-56-3

Právne normy

- [6.] Zákon č. 40/1964 Z. z. z 26. februára 1964 Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
- [7.] Zákon č. 431/2002 Z. z. z 18. júna 2002 Zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov
- [8.] Zákon č. 595/2003 Z. z. zo 4. decembra 2003 Zákon o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
- [9.] Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorými sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov v sústave podvojného účtovníctva (oznámenie č. 740/2002 Z. z.) v znení neskorších predpisov

Internetové zdroje

- [10.] Tlačová správa. Podnikajte.sk.: *Slovensko vyčnieva. Priveľa faktúr sa uhrádza po splatnosti*. [online] Bratislava: 27.4.2018. 1s. [cit. 2018-10-27]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/financie/c/3616/category/finacne-riadenie/article/slovenske-faktury-uhrada-po-splatnosti.xhtml>
- [11.] www.finstat.sk
- [12.] www.orsr.sk

- [13.] www.notar.sk
- [14.] www.vszp.sk
- [15.] www.union.sk
- [16.] www.dovera.sk
- [17.] www.financnasprava.sk